

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Diplomová práce

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Ústav sociální práce

**Současné podmínky a možnosti oddlužení
fyzických osob**

Diplomová práce

Autor: Kamil Šulc

Studijní program: N6731 – Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hloušek, Ph.D.

Hradec Králové, 2021

Zadání diplomové práce

Autor: Kamil Šulc

Studium: U1952

Studijní program: N6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce

Název diplomové práce: **Současné podmínky a možnosti oddlužení fyzických osob**

Název diplomové práce AJ: Current conditions and possibilities of debt relief of natural persons

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Diplomová práce bude zkoumat poslední vývoj v oblasti oddlužení, aktuální podmínky a možnosti fyzických osob v rámci tohoto způsobu řešení úpadku. Bude zjišťovat do jaké míry se podařilo vlivem novelizovaného insolvenčního zákona více zpřístupnit institut oddlužení a tím řešit dluhovou situaci osob, které doposud nemohly efektivně řešit svůj bezvýchodný stav. V teoretické části budou podrobně zmapovány všechny fáze procesu insolvenčního oddlužení s důrazem na novelizované změny. Praktická část bude definovaný cíl ověřovat kvantitativní obsahovou analýzou dat z insolvenčního rejstříku.

SPRINZ, Petr a kol. Insolvenční zákon: komentář. Praha: C.H. Beck, 2019. KOZÁK, Jan a kol. Insolvenční zákon: komentář. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. Praha: C.H. Beck, 2016.

Garantující pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Jan Hloušek, Ph.D.

Oponent: PhDr. Martin Smutek, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.4.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 10. 7. 2021

Kamil Šulc

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé práce Mgr. Janu Hlouškovi, Ph.D. za odborné vedení mé práce, též za trpělivost, inspirativní doporučující poznámky a časový prostor, který mi poskytl při konzultacích. Taktéž děkuji celé své rodině za toleranci a podporu.

Anotace

ŠULC, Kamil, 2021. *Současné podmínky a možnosti oddlužení fyzických osob*. Hradec Králové, 89 s. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, Ústav sociální práce. Vedoucí práce Mgr. Jan Hloušek, Ph.D.

Diplomová práce si klade za primární cíl zjištění, do jaké míry poslední insolvenční novely více zpřístupnily institut oddlužení a v tomto kontextu umožnily osobám řešit svůj bezvýhodný stav, který doposud nemohly efektivně řešit. S ohledem na dlouhodobě neuspokojivou pandemickou situaci způsobenou nemocí covid-19 a se zřetelnou souvislostí s výše uvedeným cílem je tento rozšířen i ve smyslu zjištění, do jaké míry se podařilo vlivem posledních insolvenčních novelizací udržet stávající dlužníky v režimu oddlužení a tím zamezit jejich opětovnému návratu do těžko řešitelné dluhové situace.

Teoretická část práce připomíná osobní i celospolečenské negativní důsledky předlužení. Následně se věnuje funkci důvodových zpráv v naší legislativě. Tyto důvodové zprávy se týkají i novel insolvenčního zákona, které jsou popsány v další kapitole. Insolvenčním zákonem se též zabývá předposlední kapitola, která je zaměřena na současné podmínky potřebné ke zdárnému ukončení procesu oddlužení. V závěru je zmíněna obsahová funkce insolvenčního rejstříku.

Praktická část čerpá z informací uvedených v insolvenčním rejstříku. Prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy dat z tohoto veřejně dostupného rejstříku jsou zjišťovány jednotlivé faktory ve snaze poskytnout odpověď na konkrétní dílčí cíle a v celkovém kontextu na hlavní cíl této práce.

Klíčová slova: insolvence, oddlužení, insolvenční rejstřík, důvodová zpráva

Annotation

ŠULC, Kamil, 2021. *Current conditions and possibilities of debt relief of natural persons*. Hradec Králové, 89 pp. Diploma thesis. University of Hradec Králové, Philosophical Faculty, Institute of Social Work. Leader of Diploma Thesis Mgr. Jan Hloušek, Ph.D.

The aim of the diploma thesis is to find out what extent the latest insolvency amendments have made the institute of debt relief more accessible and in this context enabled people to deal with their hopeless state which they have not been able to solve effectively so far. With respect to the long-term unsatisfactory pandemic situation caused by covid-19 and with a clear connection with the goal mentioned above it is extended in terms of determining the extent to which the recent insolvency amendments have managed to keep existing debtors in debt relief and thus prevent their return to a difficult debt situation.

The theoretical part of the work recalls the personal and society-wide negative consequences of over-indebtedness. Subsequently, it deals with the function of explanatory memoranda in our legislation. These explanatory memoranda also apply to the amendments to the Insolvency Act, which are described in the next chapter. The penultimate chapter also deals with the Insolvency Act, which focuses on the current conditions necessary for the successful completion of the debt relief process. Finally, the content function of the insolvency register is mentioned.

The practical part draws from the information provided in the insolvency register. Through quantitative content analysis of data from this publicly available register, individual factors are identified in an effort to provide an answer to specific sub-objectives and in the overall context to the main objective of this work.

Keywords: insolvency, debt relief, insolvency register, explanatory memorandum

Obsah

Seznam použitých zkratk právních předpisů	12
Slovník pojmů	13
Úvod	14
1 Negativní důsledky předlužení.....	16
1.1 Sociálně-patologické důsledky	16
1.2 Sociálně-ekonomické důsledky	17
1.3 Zdravotní důsledky	17
1.4 Shrnutí kapitoly.....	17
2 Důvodové zprávy v naší legislativě	18
2.1 Obecná část důvodové zprávy	18
2.2 Zvláštní část důvodové zprávy	19
2.3 Shrnutí kapitoly.....	19
3 Insolvenční oddlužení a jeho novelizace.....	20
3.1 Novela č. 31/2019 Sb.....	21
3.1.1 Způsoby oddlužení.....	21
3.1.2 Možnosti oddlužení.....	21
3.1.3 Splátkový kalendář fyzické osoby – podnikatele.....	23
3.1.4 Ochrana obydlí a jiného majetku dlužníka	23

3.1.5	Přerušeni a prodloužení průběhu oddlužení.....	24
3.1.6	Podřízené pohledávky	25
3.1.7	Nařízení odborného sociálního poradenství.....	26
3.2	Novela č. 230/2019 Sb.....	27
3.3	Zákon č. 191/2020 Sb.	28
3.3.1	Možnost stanovení jiné výše měsíčních splátek	29
3.3.2	Zákaz zrušení schváleného oddlužení.....	29
3.3.3	Změna podmínek pro osvobození dlužníka	29
3.4	Novela 460/2020 Sb.....	30
3.5	Připravovaná novela insolvenčního zákona.....	30
3.6	Shrnutí kapitoly.....	31
4	Podmínky oddlužení	32
4.1	Podmínka úpadku nebo hrozícího úpadku.....	32
4.2	Podmínka předchozího oddlužení.....	33
4.3	Podmínka poctivého záměru.....	34
4.4	Podmínka sepsaného a podaného návrhu oprávněnou osobou	34
4.5	Souhlas věřitelů dluhů z podnikání s oddlužením	35
4.6	Podmínka vynaložení veškerého úsilí spojená s placením dluhů	36
4.7	Podmínka plnění povinností v průběhu řízení	38
4.8	Shrnutí kapitoly.....	39

5	Insolvenční rejstřík.....	40
5.1	Rozdělení spisu	41
5.2	Vyškrtnutí údajů	43
5.3	Shrnutí kapitoly.....	44
6	Metodická část	45
6.1	Hlavní cíl výzkumu a výzkumné dílčí cíle	45
6.2	Zvolené výzkumné strategie, jejich definování a zdůvodnění.....	46
6.3	Převod dílčích cílů do zkoumatelné podoby	49
6.4	Volba a charakteristika výzkumného souboru.....	52
6.5	Popis organizace a průběhu výzkumu.....	54
6.6	Způsob analýzy získaných dat	54
6.7	Reflexe etických rizik výzkumu a rizik výzkumné strategie z hlediska validity výzkumu	56
7	Výzkumná část.....	57
7.1	Zkoumání v rámci jednotlivých dílčích cílů	57
7.1.1	DVC ₁ : Dostupnost oddlužení pro všechny osoby vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků.....	57
7.1.2	DVC ₂ : Dostupnost oddlužení pro osoby s nárokem na starobní důchod	64
7.1.3	DVC ₃ : Dostupnost oddlužení pro osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni	68
7.1.4	DVC ₄ : Dostupnost oddlužení pro osoby – tzv. dětské dlužníky.....	72

7.1.5	DVC ₅ : Aktuální vývoj v oddluženích zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb., v souvislosti s novelou č. 191/2020 Sb. a novelou č. 460/2020 Sb.....	72
7.2	Celkové shrnutí výzkumu a jeho interpretace.....	75
7.2.1	Míra uspokojení	76
7.2.2	Výše příjmů.....	77
7.2.3	Výše pohledávek.....	78
7.2.4	Aktuální vývoj oddlužení.....	78
	Závěr a diskuze.....	80
	Seznam grafů	83
	Seznam tabulek.....	83
	Seznam použité literatury	84
	Internetové zdroje	86
	Důvodové zprávy, zákony, vyhlášky a instrukce	86
	Seznam příloh.....	89
	Příloha A.....	I
	Příloha B	II
	Příloha C	III
	Příloha D.....	IV
	Příloha E	V
	Příloha F	VI
	Příloha G.....	VII

Příloha H..... IX

Příloha CH..... X

Seznam použitých zkratk právních předpisů

Insolvenční zákon, InsZ: zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

JŘPS: zákon č. 90/1995 Sb., jednací řád Poslanecké sněmovny

LPV: Legislativní pravidla vlády schválená usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188

Kancelářský řád: Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy

Slovník pojmů

Insolvenční návrh: podání dlužníka nebo jeho věřitele, kterým je žádáno o zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční soud: bydliště dlužníka místně příslušný krajský soud, u kterého probíhá insolvenční řízení

Insolvenční správce: fyzická či právnická osoba zapsaná v seznamu insolvenčních správců, která sepisuje dlužníkův majetek, přezkoumává přihlášené pohledávky, uspokojuje věřitele a provádí další úkony dle InsZ

Majetková podstata: majetek (zabavitelná část mzdy, peněžní prostředky na účtech, movité a nemovité věci), z kterého se uspokojují věřitelé dlužníka

Návrh na povolení oddlužení: návrh dlužníka na určitý konkrétní způsob řešení úpadku podávaný společně s insolvenčním návrhem

Nezajištěná pohledávka: pohledávka, která není zajištěná majetkem patřícím do majetkové podstaty

Nezajištěný věřitel: osoba, který neuplatňuje vůči dlužníkovi zajištěné pohledávky

Úvod

Dlouhodobým tématem, který zaměstnává naši moderní společnost je růst zadlužení obyvatelstva. Zcela jistě se nejedná o úzce lokální problém týkající se jen našeho středoevropského prostoru. Domnívám se, že tomuto tématu můžeme dát přívlastek globální. Intenzita této problematiky se mění především v závislosti na ekonomicko-hospodářských cyklech vývoje společnosti.

V České republice je vedena debata o příčinách i důsledcích předlužení v makro pohledu celé společnosti i jednotlivců, o struktuře dluhů a o chování jednotlivých účastníků oddlužovacího procesu. V rámci celospolečenských úvah jsou navrhována různá řešení a regulace. V kontextu jakýchkoliv debat je především nutno chápat institut oddlužení jako poslední možnost v řadě nástrojů, kterými by měl stát pomoci lidem poznamenaným dluhovými zátěžemi.

Diskuze o insolvenčním oddlužení jsou střetem zájmů dlužníků a jejich věřitelů. Stát by v tomto procesu měl definovat a zastávat celospolečenský zájem. To znamená respektovat oprávněné postoje všech účastníků procesu, ale současně v oddlužení primárně sledovat zájem dlužníků, dát jim šanci a podporovat jejich návrat do normálního života, čímž by zcela jistě omezil nezdravé tendence v naší společnosti. Zcela ve smyslu rozhodnutí Ústavního soudu vedené pod sp. zn. II. ÚS 1072/13, v kterém je uvedeno, že *„oddlužení je třeba považovat za určité dobrodíní, které neupřednostňuje co největší uspokojení věřitelů, ale návrat dlužníka do ekonomického života prostého dluhů; i při oddlužení je nicméně třeba splnit základní předpoklady pro jeho provedení, mezi které patří uhrazení nákladů, jež při poskytnutí této služby vzniknou.“*

Cílem diplomové práce je zjistit, do jaké míry se podařilo vlivem posledních novelizací insolvenčního zákona více zpřístupnit institut oddlužení a tím řešit dluhovou situaci osob, které doposud nemohly efektivně řešit svůj bezvýhodný stav. V kontextu s uvedeným cílem a s ohledem na stávající dlouhodobě nepříznivou pandemickou situaci způsobenou nemocí covid-19, která má zřetelný přesah i do zkoumané oblasti, byl uvedený cíl rozšířen i ve smyslu zjištění, do jaké míry se podařilo vlivem posledních insolvenčních novel udržet stávající dlužníky v režimu oddlužení a tím umožnit pokračování řešení jejich dluhové situace, která by se jinak stala znovu bezvýhodnou.

Jako student oboru sociální práce se též nutně musím vypořádat s otázkou týkající se vztahu této práce ke studovanému oboru. Absolvoval jsem několik praxí v dluhovém poradenství, které je neodbytně spjato s insolvenčním oddlužením a tuto problematiku se snažím chápat z pozice potřeb klientů – dlužníků. Výzkumem bych rád přispěl do diskuse ohledně přínosnosti dalších zlepšení v oddlužení, a tedy pomoci i klientům sociální práce.

Teoretická část tvořící východisko k praktické části bude obsahovat leckdy propojené a související kapitoly. V první kapitole považuji za nutné připomenout možné negativní důsledky přetrvávajícího stavu osob, kterých by se případné oddlužení netýkalo. Vzhledem k tomu, že důležitým pramenem záměrů předkladatele zákonů či jejich novel jsou důvodové zprávy, v následné kapitole zmíním jejich funkci v české legislativě a též popíši jejich strukturu. Poté se budu věnovat z hlediska oddlužení podstatným novelám insolvenčního zákona se zvláštním zřetelem k posledním změnám, na které se zaměřím ve výzkumné části této diplomové práce. Zmíním též připravovanou novelou insolvenčního zákona možný další vývoj s ohledem na stav unijní legislativy. Dále uvedu veškeré aktuální podmínky oddlužení nutné pro zdárný vývoj oddlužení. Poslední část tohoto oddílu diplomové práce se bude týkat teoretického vymezení informačního zdroje pro praktickou část a tím je insolvenční rejstřík.

V praktické části budu čerpat z veřejně dostupných dat zveřejněných v insolvenčním rejstříku. Kvantitativní výzkum zaměřím na zjištění jednotlivých faktorů, které se ve své komplexnosti budou snažit dát odpověď na otázku definovanou v cíli této práce.

1 Negativní důsledky předlužení

Předlužení¹ je stav, kdy člověk není schopen dlouhodobě dostát svým finančním závazkům. Problém předlužení se týká především nemajetných osob nacházejících se v tíživé sociální situaci či nedisponujících dostatečnou finanční gramotností. Předlužení často doprovází sociální vyloučení ze života většinové společnosti s problematickým zpětným zařazením. Sociální vyloučení se projevuje částečným nebo úplným omezením v přístupu k možnostem zapojení do aktivit sociálního, ekonomického a politického charakteru. (Noveský, 2009, s. 64-65)

Hůlová uvádí, že předlužení doprovází nárůst společensky negativních jevů, jako jsou například alkoholové, hráčské či drogové závislosti. S tím souvisí nárůst kriminality, prostituce a rozpad rodin. (Hůlová in Matoušek, 2013, s. 337)

K společenské závažnosti a odpovědnosti státu uvedl Ústavní soud v usnesení ze dne 6. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3271/13: „*Neschopnost fyzické osoby plnit své závazky a případně její předlužení má negativní dopady na řadu jejích základních práv, zejména v oblasti práv sociálních, jako je například právo na bydlení a na přiměřenou životní úroveň (viz čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech). Umožnění oddlužení soukromé osoby může být také v konkrétním případě považováno za realizaci povinnosti státu pomáhat osobám v hmotné nouzi (čl. 31 odst. 2 Listiny).*“ (<https://nalus.usoud.cz/Search/ResultDetail.aspx?id=82541&pos=1&cnt=1&typ=result>)

Negativní projevy předlužení lze zařadit do dvou kategorií, jednak sociálně-patologické a dále do sociálně-ekonomické. Tyto jevy jsou vzájemně propojeny (Noveský, 2009, s. 64-69). Sutton zmiňuje i další faktor, a to zdravotní důsledky (Sutton, 2010, s. 25-28).

1.1 Sociálně-patologické důsledky

Jedinec v předlužení je v riziku následně uvedených sociálně-patologických problematických jevů:

¹ Tato definice je odlišná od insolvenčního oddlužení, kterému budou věnovány následující kapitoly.

- Nelegální práce v kombinaci s pobíráním sociálních dávek.
- Závislost na sociálních dávkách a materiální chudobě, ohrožení rizikovým životním stylem.
- Vytlačení na okraj společnosti, vystavení další jevům, jako je patologické hráčství, kriminalita, závislost na návykových látkách.
- Riziko ztráty důstojného bydlení nebo úplnou ztrátou bydlení.
- U předlužených rodin riziko odebrání dětí do ústavní péče. (Noveský, 2009, s. 64)

1.2 Sociálně-ekonomické důsledky

Ekonomický rozměr problému spočívá v pracovní demotivaci k legální práci u osob v produktivním věku. Sociální dávky se mívají účinkem, protože často končí v rukou lichvářů. (Noveský, 2009, s. 69)

Dalším důsledkem je, že stát pak musí vynakládat větší prostředky na sociální služby, boj proti kriminalitě (Noveský, 2009, s. 69).

1.3 Zdravotní důsledky

Dle Suttona má život v dlužích prokazatelný vliv na zdraví jedince. Uvádí, že dle vědecké studie Státní univerzity v Ohiu existuje dokonce souvislost mezi mírou stresu a mírou zadlužení. Tento stres má vliv na stránku vztahovou, která se projevuje zvýšenou rozvodovostí. Stres má samozřejmě vliv na fyzické a duševní zdraví. K bezmoci přispívají pocity viny, studu a selhání. (Sutton, 2010, s. 25-26) Křivohlavý označuje jako typické nemoci ze stresu zejména ischemickou chorobu srdce, hypertenzi, rakovinová a vředová onemocnění (Křivohlavý, 1994, s. 36-37).

1.4 Shrnutí kapitoly

Z uvedeného textu je patrné, že negativa důsledků života v předlužení přesahují do mnoha úrovní života nejen samotného dlužníka, ale i jeho rodiny a blízkého okolí. Nutný celospolečenský zájem na předcházení a řešení popsanych negativ je patrný z uvedených sociálně patologických, ekonomických a zdravotních důsledků. U těchto uvedených následků předlužení je též zřejmá jejich propojenost.

2 Důvodové zprávy v naší legislativě

Dle článku 41 Ústavy České republiky se návrhy zákonů podávají Poslanecké sněmovně a tyto návrhy může podat poslanec, skupina poslanců, Senát, vláda nebo zastupitelstvo vyššího územně samosprávného celku (kraje).

Důležitou úlohu v rámci navrhování zákonů má důvodová zpráva, kterou by měl každý návrh zákona bez výjimky obsahovat. Tato povinnost je obsažena v JŘPS. (Boháč, 2011, s. 322) Na uvedený zákon navazují a rozvádí jej LPV (Šín, 2009, s. 90), která ale nejsou závazná pro ostatní navrhovatele zákonů – poslance, skupiny poslanců, Senát nebo zastupitelstva vyšších územně samosprávných celků (Hrubý, 2019, s. 8).

Boháč význam důvodové zprávy vidí především v tom, že z ní lze zjistit důvody zákonodárce, proč je norma navrhována. Na druhou stranu upozorňuje, že význam důvodové zprávy omezuje skutečnost, že nemůže být aktualizována v průběhu legislativního procesu, kdy může dojít ke změnám při projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně nebo v Senátu a tímto se stává neaktuální, protože neodůvodňuje změněnou právní úpravu. (Boháč, 2011, s. 323-324)

Důvodové zprávy jsou dostupné na webové vyhledávací stránce Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky <https://www.psp.cz/sqw/srch.sqw>.

2.1 Obecná část důvodové zprávy

Dle § 86 odst. 3 JŘPS se v obecné části důvodové zprávy zhodnotí dosavadní právní stav a vysvětlí nezbytnost nové úpravy v jejím celku.

Obecná část důvodové zprávy obsahuje s ohledem na navrhovanou právní úpravu například:

- vysvětlení její nezbytnosti;
- zhodnocení jejího souladu s ústavním pořádkem České republiky;
- zhodnocení její slučitelnosti s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, případně i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie;

- zhodnocení jejího souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána;
- její předpokládaný hospodářský a finanční dosah na státní rozpočet, další veřejné rozpočty, na podnikatelskou sféru, taktéž sociální dopady, včetně dopadů na určité skupiny obyvatel, zvláště osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a dále národnostní menšiny, a dopady s ohledem na životní prostředí (Článek 9 odst. 2 písm. c), d), e), f), g) LPV).

2.2 Zvláštní část důvodové zprávy

LPV k zvláštní části uvádí, že se tato člení dle jednotlivých paragrafů nového zákona a v případě zákonné novely se člení dle jednotlivých článků a bodů novely. Dále je v této části důvodové zprávy obsaženo: *„odůvodnění jednotlivých navrhovaných ustanovení zákona, vysvětlení jejich účelu, principů, nezbytnosti, případně obsahuje i srovnání s platným právním stavem.“* (Článek 9 odst. 4 LPV)

2.3 Shrnutí kapitoly

Významným přínosem důvodových zpráv je specifikování záměrů zákonodárce, které objasňují navrhovaný nový zákon či novelu zákona. Popisují stávající stav a nastiňují předpoklad kýženého výsledku. Nevýhodou je jejich časová strnulost, protože nereflektují výsledný stav normativního textu, který může být vlivem zákonodárského procesu dosti podstatně změněn.

3 Insolvenční oddlužení a jeho novelizace

Insolvenční zákon prošel od jeho účinnosti, která nastala 1. ledna 2008, dlouhým vývojem. Nahradil zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, který již zcela neodpovídal požadavkům moderní doby a jak uvádí Smolík, nezohledňoval potřeby dlužníků a znemožňoval komplexní řešení úpadkového stavu fyzické osoby, které tímto ponechával v neřešitelné situaci (Smolík, 2016, s. 1).

V obecné části důvodové zprávy k novému zákonu bylo uvedeno, že důvodem modernizace úpravy dosavadního konkurzního práva byl velký nárůst úpadků netýkajících se podnikatelů. Tento nárůst znamenal sociální problém vzhledem k tomu, že řešení formou konkurzního řízení způsobovalo nepřiměřené a dlouhodobé zatěžování úpadců. Tento moderní vývojový trend zákon o konkurzu a vyrovnání nezachytil a nové způsoby řešení úpadku na sanačním principu nebyly využity. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 1120, s. 140-141)

Mezi následnými novelami InsZ, které měly výrazný vliv na situaci dlužníku v režimu oddlužení je nutno jmenovat novelu č. 217/2009 Sb. Kozák uvádí, že umožnila dlužníkovi požádat si o snížení splátek při splátkovém kalendáři a dále byla realizace této formy oddlužení plně svěřena insolvenčnímu správci a tato skutečnost též výrazně ulehčila situaci dlužníků (Kozák in Kozák a kol., 2019, předmluva s. XXX).

K novele č. 294/2013 Sb. Strnad zmiňuje, že umožnila společné oddlužení manželů (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1381).

Novela č. 64/2017 Sb., která je známa jako akreditační, nabyla účinnosti dne 1. 7. 2017 a přinesla podstatnou změnu do možnosti oddlužení. Tato změna se týkala určení okruhu osob, které jsou oprávněny sepsat a podat návrh na povolení oddlužení. Dále též stanovila maximální hodnotu odměn, které tyto osoby mohou nárokovat².

² Blíže se vymezení těchto osob věnuje kapitola 4.4.

3.1 Novela č. 31/2019 Sb.

Tato vládní novela insolvenčního zákona (zvaná též oddlužovací novela) přinesla do oddlužovací části insolvenčního zákona níže uvedené změny, které jsou podstatné v rámci oddlužení.

Dle přechodných ustanovení se novelizované změny týkají pouze zahájených řízení, v kterých bylo vydáno rozhodnutí o úpadku po nabytí účinnosti této novely, tedy po 1. 6. 2019. Do té doby platná řízení se tedy stále řídí podle znění insolvenčního zákona účinného přede dnem nabytí účinnosti této novely.

3.1.1 Způsoby oddlužení

Oddlužovací novela přinesla dva nové způsoby oddlužení, a to oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a oddlužení zpeněžením majetkové podstaty. Nahradila tak původní způsoby oddlužení plněním splátkového kalendáře, oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, případně oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nebo její určené části.

Oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je zákonodárcem preferováno, insolvenční soud rozhodne o oddlužení tímto způsobem s výjimkou rozhodnutí věřitelů o druhém způsobu oddlužení³ (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1057).

3.1.2 Možnosti oddlužení

Předchozí právní úprava umožňovala dosažení uspokojení pohledávek věřitelů nejméně ve výši 30 % za pět let.

Původní návrh novely předpokládal možnost oddlužení za tři roky od schválení oddlužení při splacení alespoň 50 % pohledávek, za pět let od schválení oddlužení při splacení alespoň 30 % pohledávek nebo za sedm let od schválení oddlužení, jestliže nebylo dlužníkovi oddlužení zrušeno (Vládní návrh zákona-sněmovní tisk 71, s. 6).

³ Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty nebude dále v této práci uvažováno.

Důvodová zpráva k zákonu č. 31/2019 Sb. ve své obecné části zhodnotila dosavadní právní stav v tom smyslu, že „*neumožnil významné části dlužníků jejich dluhovou situaci řešit, neboť jejich dluhy (narůstající o příslušenství) v průběhu času dosáhly takové výše, že je již dlužníci nejsou schopni uhradit v plné výši ani splátkami ze svých příjmů, ani výtěžkem z rozprodeje svého disponibilního majetku. Osobám nacházejícím se v tzv. dluhové pasti není přístupný žádný způsob normalizace jejich ekonomické situace.*“ (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 71, s. 9)

Po legislativních úpravách provedených na základě pozměňovacích návrhů v Poslanecké sněmovně byla zrušena sedmiletá varianta a nastaveno nové pásmové rozdělení odvislé od toho jakou část je dlužník schopen zaplatit věřitelům nebo patří-li do zvláštní kategorie osob. Obecně platí, že k splnění oddlužení dojde:

- Jestliže dlužník kdykoliv v době do pěti let splatí nezajištěným věřitelům všechny jejich pohledávky (§ 412a odst. 1 písm. a) InsZ).
- Jestliže dlužník v době tří let od schválení oddlužení uspokojí nejméně 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů (§ 412a odst. 1 písm. b) InsZ).
- Jestliže dlužníkovi nebylo zrušeno oddlužení po dobu tří let od schválení oddlužení a jedná-li se o dlužníka, kterému v době před schválením oddlužení vznikl nárok na starobní důchod a tento nárok i nadále trval po celou dobu schváleného oddlužení nebo dlužníkem je osoba invalidní ve druhém nebo třetím stupni invalidity (§ 412a odst. 4 InsZ). Strnad poznamenává, že dokonce oproti variantě běžného oddlužení zde dokonce chybí povinnost dlužníka vynaložit veškeré úsilí a dále dodává, že možnost využití tohoto zkráceného pásma je obvykle možné přiznat uvedeným osobám obvykle jen jednou. Opětovné přiznání by mohlo být přiznáno jen z důvodů zvláštního zřetele hodných, které by musela vymezit insolvenční justice. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1492)
- Jestliže dlužníkovi nebylo zrušeno oddlužení po dobu pěti let od schválení oddlužení a dlužník zároveň neporušil svou povinnost vynaložení veškerého úsilí, které by po něm bylo možno spravedlivě požadovat k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů. Má se za to, že uvedená povinnost nebyla neporušena, jestliže v této době splatil nezajištěným věřitelům alespoň 30 % jejich pohledávek. (§ 412a odst. 1 písm.

c) InsZ). Sprinz a Chytil se domnívají, že i přes odstranění minimální hranice uspokojení zajištěných věřitelů ve výši 30 % a existenci zmíněné jediné povinnosti, a to vynaložení veškerého úsilí, které je možné po dlužníkovi spravedlivě požadovat k plnému uspokojení pohledávek svých nezajištěných věřitelů, by uspokojení těchto věřitelů nemělo být nulové. Opírají se o § 395 odst. 1 písm. b), dle kterého dlužník musí splnit předpoklad schopnosti hradit alespoň odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce a minimálně stejnou částku ostatním věřitelům⁴. (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1127)

3.1.3 Splátkový kalendář fyzické osoby – podnikatele

Novelou byl doplněn celý § 398b, který popisuje určení výše splátek této kategorie dlužníků.

Fyzická osoba – podnikatel musí měsíčně nezajištěným věřitelům splácet minimální nevratnou částku z podnikatelských příjmů. Výše měsíční splátky se určuje z jedné dvanáctiny zisku dlužníka za poslední zdaňovací období, které předchází podání návrhu na povolení oddlužení a vypočte se v takové výši v jaké se uspokojují přednostní pohledávky při výkonu rozhodnutí nebo exekuci. (§ 398b odst. 1,2 a 3 InsZ)

Pokud nelze zálohou splátku určit výše uvedeným postupem, tak ji určí insolvenční správce s ohledem na očekávané budoucí měsíční příjmy podnikatele vycházející z rozdílu mezi jeho příjmy a výdaji za celou dobu jeho podnikání. Případně se určí z částky odpovídající průměrné mzdě v našem národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. (§ 398b odst. 4 a 5 InsZ)

3.1.4 Ochrana obydlí a jiného majetku dlužníka

Další změnou, kterou přinesla novela insolvenčního zákona je zavedení ochrany majetku dlužníka. Tato ochrana a její podmínky jsou uvedeny v §398 odst. 6 InsZ. Ochrana platí u plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty a spočívá v tom, že

⁴ O odměně a hotových výdajích bude podrobněji pojednáno v kapitole 4.6.

dlužník nebude povinen insolvenčnímu správci vydat ke zpeněžení věc, u které je ze zprávy pro oddlužení patrné, že by se jejím zpeněžením nedosáhlo uspokojení věřitelů.

Ochrana obydlí dlužníka spočívá v tom, že dlužník není povinen k zpeněžení vydat insolvenčnímu správci věc, kterou využívá k bytové potřebě (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1059). Důvodová zpráva uvádí, že zájem věřitelů je v tomto případě vyvážen zájmem dlužníka a společnosti na zpětném zapojení dlužníka do běžných socioekonomických vztahů. V tomto kontextu je patrný záměr ponechat dlužníkovi v době oddlužení jisté zázemí materiálního charakteru, protože vlastní bydlení mu umožňuje držet měsíční náklady na nižší úrovni a mezi nezajištěné věřitele tak může být rozdělena větší částka. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 71, s. 29-30)

Z uvedeného zákonného ustanovení je patrné, že tato ochrana neplatí, pokud by ze zprávy pro oddlužení vyplynulo, že hodnota obydlí přesahuje hodnotu určenou podle nařízení vlády násobkem částky na zajištění obydlí v dlužníkově bydlišti. Dne 1. 8. 2019 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 189/2019 o způsobu určení hodnoty obydlí.

3.1.5 Přerušování a prodloužení průběhu oddlužení

Ze závažných důvodů lze přerušit nebo prodloužit průběh oddlužení. Tato eventualita je uvedena v § 412b InsZ. Základní rozdíl mezi oběma možnostmi spočívá v tom, že v případě prodloužení dlužník nadále splácí svým nezajištěným věřitelům, kdežto u přerušování je splácení věřitelům dočasně zastaveno (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1130).

Na návrh dlužníka nebo insolvenčního správce lze přerušit průběh oddlužení až na jeden rok (§ 412b odst. 1). O dobu, po kterou je přerušován průběh oddlužení, se fakticky celé oddlužení prodloužuje (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1495). Důvodová zpráva zmiňuje, že důvody k přerušování oddlužení by měly být objektivního a dočasného charakteru, konkrétně je například uváděna dlouhodobá pracovní neschopnost, zejména v případě hospitalizace nebo ztráta zaměstnání (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 71, s. 40). Sprinz a Chytil uvádějí další okolnosti svědčící možnému povolení přerušování, a to „*například nutnost vynaložit mimořádné výdaje na léčení, na zajištění bytových a sociálních potřeb (například v důsledku požáru či jiné okolnosti) či na rekvalifikaci*“ (Sprinz, Chytil

in Sprinz a kol., 2019, s. 1130). Průběh oddlužení nelze přerušit opakovaně (§ 412b odst. 1 InsZ).

Prodloužit průběh oddlužení lze maximálně o 6 měsíců, a to z důležitých důvodů pouze na návrh dlužníka, který musí být podán do uplynutí doby rozhodné pro posouzení splacení pohledávek dle § 412a odst. 1 InsZ⁵ (§ 412b odst. 5 InsZ). Sprinz a Chytil se domnívají, že důvody pro rozhodnutí insolvenčního soudu o prodloužení oddlužení budou odlišné od důvodů podstatných pro přerušení oddlužení. Důvody k prodloužení oddlužení by neměly vylučovat schopnost dlužníka splácet věřitelům dané částky, ale též by měly ozřejmit objektivní skutečnosti, pro které nemohou být dlužníkem doposud splněny, příkladem může sloužit například zvýšené výdaje v souvislosti s péčí o nemocné dítě. (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1132) Průběh oddlužení též nelze prodloužit opakovaně (§ 412b odst. 5 InsZ).

3.1.6 Podřízené pohledávky

Standardní nastavení priority uspokojování pohledávek je uvedeno v občanském zákoníku, z kterého vyplývá, že pokud dlužník plní jistinu, úroky a náklady spojené s uplatněním pohledávky, plnění jistiny bude započteno až jako poslední. Pokud dlužník určí, že plnění má být nejprve započteno na jistinu, pak úroky a náklady se úročí. (§ 1932 odst. 1 a 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

V insolvenčním řízení se podřízené pohledávky uspokojují až po úplném uspokojení všech ostatních pohledávek. Tento specifický druh pohledávek nabyl na významu oddlužovací novelou, která rozšířila počet pohledávek patřících do této skupiny. Vyjma pohledávek uvedených v § 170 InsZ, do této skupiny patří úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z pohledávek věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení a smluvní pokuty sjednané pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li tato smluvní pokuta dluhem z podnikání ve výši v souhrnu převyšující výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku. (§ 172 odst. 2 InsZ)

⁵ Uvedených v kapitole 3.1.2.

3.1.7 Nařízení odborného sociálního poradenství

Novinkou též je, že na návrh insolvenčního správce může insolvenční soud uložit dlužníkovi povinnost využít služby odborného sociálního poradenství, a to nejvýše 100 hodin této služby. Poskytování služby je zdarma. Toto nařízení je možné jen je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty. (§ 398 odst. 7 InsZ)

V insolvenčním zákoně je uvedeno, že účelem tohoto opatření je předcházení budoucího úpadku (§ 398 odst. 7 InsZ). Důvodová zpráva k využití toho instrumentu poznamenává, že k uložení této povinnosti může být přistoupeno v případech existence důvodného rizika dlužnických problémů s plněním povinností v průběhu oddlužení, a tedy i jeho předčasného zrušení. Dalším důvodem k uložení této povinnosti je důvodná domněnka, že se dlužník po ukončení oddlužení opětovně začne zadlužovat, dostane se do dluhové pasti a následně úpadku, čímž smysl předchozího oddlužení nebude naplněn. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 71, s. 36)

Sprinz a Chytil dodávají, že insolvenční soud tuto povinnost uloží dlužníkovi nejpravděpodobněji v rozhodnutí o schválení oddlužení, případně i v samostatném rozhodnutí, jestliže tato eventualita vyplyne z průběhu insolvenčního řízení (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1059).

V důvodové zprávě definovaný smysl tohoto ustanovení je „*zvýšení socioekonomických kompetencí dlužníka formou spolupráce se sociálním pracovníkem v rámci odborného sociálního poradenství, aktivizace dlužníka a omezení rizika jeho opětovného pádu do dluhové pasti po skončení průběhu oddlužení*“ (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 71, s. 37).

Dle § 78 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, lze sociální služby, tedy i uvedenou službu odborného sociálního poradenství, poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Zmíněný zákon dále v § 78 odst. 2 uvádí, že o registraci rozhoduje místně příslušný krajský úřad. Na adrese <http://iregistr.mpsv.cz/> je veden registr poskytovatelů sociálních služeb.

Strnad ve svém komentáři v roce 2019 poznamenal, že v dosavadní insolvenční praxi byl zatím problém v tom, kdo a za kolik by měl tuto službu poskytovat. Systém sociálního poradenství nebyl na tuto novinku připraven, chyběly finance, kapacity a příslušná metodika, kterou by využili insolvenční správci i soudy. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1415)

3.2 Novela č. 230/2019 Sb.

Tato novela byla přijata na základě poslanecké iniciativy a je účinná od 1. 10. 2019. Přinesla jedinou změnu, v § 412a InsZ doplnila nový odstavec 6, který se týká tzv. dětských dlužníků. Důvodová zpráva ve své obecné části uvádí, že touto úpravou se rozšiřuje okruh osob v privilegovaném režimu oddlužení⁶ (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 493, s. 3). Strnad uvádí, že dle přechodného ustanovení se podle této novely bude postupovat i v řízeních, která byla zahájena a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka od účinnosti novely č. 31/2019 Sb. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1493).

Důvodová zpráva k této novele zmiňuje „*dlouhodobě nevyhovující a nevyřešenou situaci tzv. dětských dlužníků a naléhavostí jejího adresného postižení právě v době, kdy se má širšímu okruhu dlužníků umožnit, aby se vymanili z dluhové pasti. Tzv. dětské dlužníky se nacházejí na samém počátku ekonomicky aktivního života a je krucióální, aby do něj vstupovali za takových podmínek, které je od ekonomické aktivity nebudou odrazovat a které jim umožní v dohledné době a za přijatelných podmínek vyřešit historickou dluhovou zátěž, která je nepostihla o jejich vlastní vůli*“ (Důvodová zpráva-sněmovní tisk 493, s. 2).

Insolvenční zákon v § 412 odst. 6 InsZ uvádí podmínku, aby dluhy dětských dlužníků vznikly alespoň ze dvou třetin před dosažením 18 let věku dlužníka. V souladu s uvedeným paragrafem Sprinz a Chytil k těmto dvou třetinovým pohledávkám poznamenávají, že byly pomocí právní fikce rozšířeny i na pohledávky vzniklé po 18. věku života a následně uvádějí výčet těchto pohledávek:

⁶ Dále do tohoto režimu tzv. osob zvlášt' zranitelných patří osoby uvedené v kapitole 3.1.2, tedy osoby s nárokem na starobní důchod a osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni.

- veškeré pohledávky vzniklé před 18 rokem života;
- příslušenství přirostlé k pohledávce v době před i po dovršení zletilosti;
- smluvní pokuta vzniklá i v době po dovršení zletilosti, která se váže k pohledávce vzniklé před dovršením 18 let;
- pohledávka vzniklá dle smlouvy, která byla uzavřena při podnikatelské činnosti věřitele do 21. roku dlužníka, pokud ten alespoň ze dvou třetin jeho výše využil k úhradě pohledávky podle první věty návrhu, což jsou přefinancované dluhy novými úvěry, přičemž původní dluhy vznikly v době dlužníkovy nezletilosti (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1128).

3.3 Zákon č. 191/2020 Sb.

Tento zákon byl přijat v rámci opatření ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2. Návrh byl schválen ve stavu legislativní nouze. Důvodová zpráva k tomuto zákonu předpokládala, že v souvislosti s rozšířením onemocnění covid-19, které je způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2, lze očekávat zásadní dopady na českou ekonomiku, a tedy i na oblast insolvenčního oddlužení. Konkrétně budou snížením příjmů postiženi zaměstnanci, jejichž zaměstnavatelé jsou současnou situací zasaženi, dále osoby pečující o děti a živnostníci, kteří museli uzavřít své provozovny. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 807, s. 17)

Dále důvodová zpráva naznačovala částečnou řešitelnost nastávající situace, a to možnost využití přerušení oddlužení až na dobu jednoho roku dle § 412b InsZ⁷. Tato možnost ale neplatí pro řízení, v kterém bylo vydáno rozhodnutí o úpadku do 1. 6. 2019. Zároveň v těchto oddluženích nemá dlužník záruku, že v případě neuhradí-li 30 %, tak bude rozhodnuto o jeho osvobození od placení zbytku pohledávek a bude oddlužen. Z toho důvodu zákon navrhl tyto dlužníky ujistit, že nepodaří-li se jim z důvodu ekonomických důsledků nemoci covid-19 splatit 30 % pohledávek, nebude to pro ně znamenat ztrátu možnosti se oddlužit. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 807, s. 17)

⁷ Zmíněno v kapitole 3.1.4.

Zákon se v rámci oddlužení zaměřil na tři hlavní faktory v souvislosti s mimořádnými opatřeními, a to možnost stanovení jiné výše měsíčních splátek, zákaz zrušení schváleného oddlužení a změnu podmínek pro osvobození dlužníka od placení pohledávek.

3.3.1 Možnost stanovení jiné výše měsíčních splátek

Odstavec 1 v § 14 zákona umožňuje změnit výši splátek v oddlužení, které bylo schváleno v režimu zákona platného před přijetím novely 31/2019 Sb. Soud o tomto rozhodne v případě, že došlo k podstatné změně okolností rozhodných pro výši a trvání měsíčních splátek (Zezulka in Draštík a kol., 2020, s. 70).

V oddluženích zahájených do 30. 6. 2017 lze změnit výši splátek i bez svolání schůze věřitelů (§ 14 odst. 2 zákona).

Tato opatření jsou časově omezena, úlevy jsou aplikovatelné nejpozději do uplynutí 12 měsíců od ukončení či zrušení posledního protiepidemického opatření (Zezulka in Draštík a kol., 2020, s. 71).

3.3.2 Zákaz zrušení schváleného oddlužení

Novela v § 14 odst. 3 zabraňuje zrušení oddlužení z důvodu výpadku příjmů, které byly způsobeny okolnostmi, které souvisejí s mimořádnými protiepidemickými opatřeními. Což znamená, že důvodem pro zrušení oddlužení nemůže být snížení očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů ani pod minimální požadovanou hranici. (Zezulka in Draštík a kol., 2020, s. 72) Jedná se o oddlužení zahájená a v nichž bylo vydáno rozhodnutí o úpadku do 31. 5. 2019 (§ 14 odst. 3 zákona č. 191/2020 Sb.).

3.3.3 Změna podmínek pro osvobození dlužníka

Zákon č. 191/2020 Sb. v § 15 zavádí ochranné pravidlo, jehož cílem je zajistit zdárné oddlužení i dlužníkům, jejichž příjmy byly negativně ovlivněny pandemickou krizí (Zezulka in Draštík a kol., 2020, s. 75).

Pokud dlužník prokáže, že v důsledku omezení vyplývajících z pandemické situace, nemohl dosáhnout hodnoty plnění potřebných pro osvobození od placení pohledávek,

může mu soud přiznat osvobození od placení pohledávek (§ 15 odst. 1 a 2 zákona č. 191/2020 Sb.).

3.4 Novela 460/2020 Sb.

Důvodová zpráva k této novele zmiňuje, že od září 2020 se nákaza v ČR znovu začala výrazně šířit a v souvislosti s nezbytnými restrikcemi a opatřeními byla nutná změna zákona č. 191/2020 Sb., konkrétně jedná-li se o osoby nacházející se v insolvenčním řízení a u nichž může dojít k omezení schopnosti splácet své dluhy v důsledku protipandemických opatření, navrhuje novela prodloužit některá opatření upravená v předchozí novele. V režimu oddlužení bylo navrženo prodloužení opatření týkající se plnění splátkového kalendáře ze strany dlužníka v oddlužení⁸. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 1060, s. 4)

V části první, čl. I odst. 2 zákona č. 460/2020 Sb., byla lhůta prodloužena do 30. 6 2021.

3.5 Přípravovaná novela insolvenčního zákona

Dne 4. 11. 2020 vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona, který byl rozeslán poslancům jako tisk 1073/0 (<https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&T=1073>).

Z důvodové zprávy je patrné, že novela se inspirovala směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132 (směrnice o restrukturalizaci a insolvenční). Důvodová zpráva porovnávajíc naši stávající legislativu oddlužení s uvedenou směrnicí nachází aktuálně dvě významné odlišnosti:

- česká právní úprava oddlužení předpokládá základní pětiletou dobu oddlužení, kdežto směrnice vyžaduje, aby oddlužení bylo možno dosáhnout za tři roky;

⁸ Viz kapitola 3.3.2.

- český insolvenční zákon nemá takovou míru individualizace jako směrnice, která při schvalování oddlužení a stanovování měsíční splátky bere v potaz příjmovou situaci dlužníka. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 1073, s. 10)

Ačkoliv uvedená směrnice řeší oddlužení podnikatelů, tak základní navrhovanou změnou je snížení doby oddlužení, uvedené v § 412a odst. 1 InsZ, z pěti let na tři roky pro všechny dlužníky. Důvodová zpráva ve své zvláštní části uvádí, že navrhovaná změna si neklade za cíl měnit stávající pravidla, ale pouze zkrátit dobu trvání splátkového kalendáře. Cílem jsou rovné podmínky pro všechny dlužníky. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 1073, s. 36-37)

Dalším důležitým plánovaným záměrem je změnit současnou právní úpravu, která po zahájení insolvenčního řízení neumožňuje realizovat výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, sražená částka je deponována u plátce mzdy až do schválení oddlužení insolvenčním soudem a dlužníkovi je vyplácena pouze nezabavitelná částka. Případný problém může pro dlužníka nastat v situaci, kdy musí plnit své vyživovací povinnosti, které musí platit z nezabavitelné částky. Další problém může vyvstat po povolení oddlužení, kdy má dlužník povinnost poskytovat zálohu na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce. Tyto částky též musí hradit z nezabavitelné částky až do schválení oddlužení insolvenčním soudem. K tomuto navrhuje novela možnost z deponovaných prostředků uspokojovat přednostně pohledávky na výživném a následně též pohledávky hotových výdajů a odměny insolvenčního správce. Insolvenční soud toto může přikázat v rozhodnutí o povolení oddlužení, případně v jiném rozhodnutí. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 1073, s. 31-32)

3.6 Shrnutí kapitoly

V této kapitole teoretické části byla popsána vývojová linie insolvenčního zákona ve světle posledních změn podstatných v rámci institutu oddlužení za dobu od účinnosti zákona v roce 2008 do současnosti. Zvláštní pozornost byla věnována změnám, jejichž případný přínos bude zkoumán v praktické části této práce. Návrh zákona v legislativním procesu byl uveden z důvodu celistvosti této části a též s ohledem na následný vývoj, který naznačuje další trendy v procesu insolvenčního oddlužení.

4 Podmínky oddlužení

Hlavním cílem oddlužení pro dlužníka je zbavení se dluhové zátěže, v kontextu insolvenčního zákona – osvobození od placení dosud neuspokojených pohledávek. Dle § 414 odst. 1 InsZ se toto osvobození týká pouze pohledávek vzniklých před rozhodnutím o úpadku (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1500).

Následně budou uvedeny podmínky potřebné k řádnému zahájení, průběhu a ukončení insolvenčního řízení v rámci oddlužení. Nutno ještě dodat, že dlužník by měl být o svých povinnostech poučen osobou, která za něj podává a sepisuje návrh na povolení oddlužení (§ 390a odst. 1 InsZ).

4.1 Podmínka úpadku nebo hrozícího úpadku

InsZ rozeznává dvě formy úpadku, je to jednak platební neschopnost a dále předlužení. Smolík uvádí, že podle § 3 InsZ platební neschopnost dlužníka spočívá v tom, že má minimálně dva věřitele a současně peněžité závazky s dobou delší než třicet dnů po splatnosti, které není schopen splácet (Smolík, 2016, s. 51). Tato ztráta schopnosti plnit své peněžité závazky je definována podmínkami uvedenými v § 3 odst. 2 InsZ. Maršíková doplňuje, že se jedná o vyvratitelné domněnky, které se alternativně doplňují buď tím, že

- a) dlužník zastavil platby významné části svých peněžitých závazků, nebo že
- b) podstatnou část svých peněžitých závazků dlužník neplní po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti, nebo že
- c) výkonem rozhodnutí nebo exekucí nelze dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek, nebo že
- d) dlužník nepředložil seznamy svého majetku, dluhů a svých zaměstnanců (Maršíková, 2018, s. 7-8).

Předlužení se týká pouze fyzických osob – podnikatelů a právnických osob. Tyto osoby musejí vést účetnictví, bez kterého se nedá tato forma úpadku zjistit (Kozák in Kozák a kol., 2019, s. 13).

Insolvenční zákon umožňuje dlužníkovi aktivně reagovat ještě před tím, než se do úpadku skutečně dostane. Je tedy ve stavu, kdy mu úpadek hrozí a InsZ toto definuje jako hrozící úpadek. Povaha hrozby úpadku není insolvenčním zákonem definována a tento tím nechává dlužníkovi k posouzení, zda bude či nebude schopen splnit podstatnou část svých finančních závazků a případně tuto situaci řešit formou oddlužení. (Smolík, 2016, s. 54)

4.2 Podmínka předchozího oddlužení

Ustanovení § 395 odst. 3 InsZ upravuje možnost dlužníků vstupovat do oddlužení opakovaně, a to tím způsobem, že je možné, aby dlužník vstoupil znovu do oddlužení nejdříve po deseti letech od osvobození od placení zbytku dluhů, které se týkalo předchozího oddlužení (Kozák in Kozák a kol., 2019, s. 1387).

Tato podmínka byla do insolvenčního zákona vložena novelou č. 31/2019 Sb. a v důvodové zprávě se k tomuto uvádí, že po celou dobu účinnosti insolvenčního zákona byl sledován trend spočívající v tom, že některé osoby po určité době opětovně podávají návrhy na povolení oddlužení. Dle názoru předkladatele je oddlužení třeba chápat jako poskytnutí druhé šance k opětovnému začlenění do ekonomicky aktivní společnosti a oddlužení by se rozhodně nemělo stát běžnou praxí a součástí ekonomického života dlužníků. (Důvodová zpráva – sněmovní tisk 71, s. 33-34)

Sprinz a Chytil uvádějí, že uvedená desetiletá podmínka nemusí být zohledněna insolvenčním soudem, který může i bez návrhu rozhodnout, že nezamítne návrh na povolení oddlužení (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol. 2019, s. 1037). Insolvenční zákon uvádí demonstrativní seznam důvodů, na základě kterých soud může povolit uvedenou výjimku. Tento seznam uvádí InsZ takto: „*zavázal-li se dlužník z ospravedlnitelného důvodu nebo existuje-li výrazný nepoměr mezi výší dluhu a poskytnutého plnění*“ (§ 395 odst. 6 InsZ.).

4.3 Podmínka poctivého záměru

V § 395 odst. 1 písm. a) InsZ je stanoveno, že pokud existuje důvodný předpoklad, že návrhem na povolení oddlužení je sledován nepoctivý záměr, insolvenční soud návrh na povolení oddlužení zamítne.

Dle Strnada insolvenční zákon ponechává posouzení poctivosti nebo nepoctivosti dlužníkovy jednání pouze na insolvenčním soudu. Za nepoctivý záměr může být například považována:

- dlužníkovy předchozí trestná činnost;
- majetkové převody, kterými je snižována možnost uspokojení věřitelů;
- nezřízené jednání;
- zatajení majetku či závazků;
- neuvedení všech příjmů;
- záměrné navození mnohosti svých závazků a tím budou účelově splněny podmínky pro zjištění úpadku (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1384).

4.4 Podmínka sepsaného a podaného návrhu oprávněnou osobou

Insolvenční zákon v § 390 odst. 1 uvádí, že dlužník musí spolu s insolvenčním návrhem podat i návrh na povolení oddlužení. Jak dále uvádí insolvenční zákon, tato povinnost se nevztahuje na věřitele dlužníka, kteří mohou podat pouze insolvenční návrh s tím, že samotný návrh na povolení oddlužení může podat dlužník do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu. Jak již bylo zmíněno dříve⁹, od účinnosti novely InsZ provedené zákonem č. 64/2017 Sb., tedy ode dne 1. 7. 2017, mohou sepsat a podat návrh na povolení oddlužení pouze osoby uvedené v § 390a insolvenčního zákona. Z tohoto ustanovení insolvenčního zákona vyplývá, že pokud samotný dlužník nedosáhl právnického či ekonomického vzdělání v magisterském programu nebo vykonal zkoušku insolvenčního správce, pak mohou sepsat a podání insolvenčního návrhu učinit za dlužníka

⁹ V kapitole 3

pouze advokáti, notáři, soudní exekutoři a insolvenční správci, nebo osoby, kterým byla ministerstvem udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení.

V současné době dle seznamu akreditovaných osob vedeném Ministerstvem spravedlnosti ČR je evidováno 119 akreditovaných osob v rámci celé ČR¹⁰. Tento veřejný seznam je dostupný na adrese <https://sako.justice.cz>. Část z těchto akreditovaných osob má vedeno odborné sociální poradenství jako registrovanou sociální službu¹¹.

Formulář insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení je k dispozici na portálu Justice, který spravuje Ministerstvo spravedlnosti ČR https://isir.justice.cz/isir/forms/Povoleni_oddluzeni.pdf. K návrhu na povolení oddlužení se předkládají přílohy, které jsou vyjmenovány v § 392 InsZ a dále jsou uvedeny v pokynech k vyplnění elektronického formuláře návrhu na povolení oddlužení, který je také dostupný na portálu Justice na adrese https://isir.justice.cz/isir/forms/Povoleni_oddluzeni_pokyny.pdf. Součástí těchto příloh je také plná moc, na jejímž základě je dlužník zastoupen. U plné moci je požadavek úředně ověřeného podpisu. (https://isir.justice.cz/isir/forms/Povoleni_oddluzeni_pokyny.pdf)

Doklady s požadavkem úředně ověřeného podpisu musí být konvertovány. Dle § 22 odst. 1 a) zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů, se konverzí rozumí převedení dokumentu, který je v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru, a to způsobem zajišťujícím shodu jejich obsahu. (Strnad in Kozák a kol, 2019, s. 1371)

4.5 Souhlas věřitelů dluhů z podnikání s oddlužením

Insolvenční zákon v § 389 odst. 2 uvádí, že dluh z podnikání nebrání v procesu oddlužení. Strnad uvádí, že zákon taxativně předvídá situace, kdy je možné, aby dlužníkovi, který

¹⁰ Ke dni 7. 6. 2021.

¹¹ Odborné sociální poradenství zmíněno též v kapitole 3.1.7.

má závazky z podnikání, bylo oddlužení povoleno (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1341).

Jedná se o tyto situace:

- a) Věřitel pohledávky z podnikání souhlasí s oddlužením. Zde platí fikce souhlasu, to znamená, že pokud věřitel nevyjádří svůj odůvodněný nesouhlas nejpozději s přihláškou své pohledávky má se za to, že souhlasí s oddlužením. (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1007)

Dále insolvenční zákon v § 389 odst. 2 uvádí další dvě situace:

- b) Jedná se o pohledávku, která nebyla uspokojena po zrušení konkurzu na majetek dlužníka splněním rozvrhového usnesení nebo zrušením konkurzu z důvodu nepostačujícího majetku dlužníka.
- c) Jedná se o pohledávku zajištěného věřitele.

4.6 Podmínka vynaložení veškerého úsilí spojená s placením dluhů

Tato podmínka se váže k zásadě insolvenčního řízení uvedené v § 5 písm. a) InsZ, tedy, že toto řízení má být vedeno za účelem rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů.

Důležitým předpokladem povolení a trvání oddlužení je pro dlužníka skutečnost, že musí hradit tzv. superprioritní pohledávky. Jedná se o:

- hotové výdaje a odměnu insolvenčního správce (případně zálohy na ně);
- zákonné výživné;
- odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1385)

Dále platí pravidlo 1+1, které představuje podmínku, dle které dlužník bude muset po dobu oddlužení platit svým věřitelům minimálně stejnou částku ve výši hotových výdajů a odměny insolvenčního správce. V justiční praxi panuje shoda v absolutním vyjádření této částky ve výši 2 200 Kč v případě dlužníka a 3 300 Kč v případě společného oddlužení manželů. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1385)

Výše odměny a náhrady hotových výdajů insolvenčního správce se řídí vyhláškou č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů. V době od rozhodnutí o povolení oddlužení do skončení plnění splátkového kalendáře v případě řešení dlužníkovy úpadku oddlužení formou splátkového kalendáře činí:

- Odměna insolvenčního správce za každý započatý měsíc 750 Kč + DPH. V případě společného návrhu manželů se tato částka za každý započatý měsíc zvýší na 1 125 Kč + DPH (§ 3 odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) vyhlášky). V době přerušeno oddlužení by měl dlužník platit insolvenčnímu správci zálohu na odměnu ve snížené 30 % výši. (§ 3 odst. 3 písm. b) vyhlášky č. 313/2007 Sb.)
- Náhrada hotových výdajů insolvenčního správce činí za každý započatý měsíc 150 Kč + DPH. V případě společného návrhu manželů za každý započatý měsíc 225 Kč + DPH. (§ 7 odst. 4 vyhlášky č. 313/2007 Sb.)

Způsob výpočtu výše měsíčních splátek se odvíjí od § 279 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a nařízení vlády č. 595/2006 Sb. Orientační výši splátek je možno zjistit na webové stránce Ministerstva spravedlnosti ČR. Procento uspokojení nezajištěných věřitelů se počítá z částky, která zbude po odečtení výše uvedené odměny a náhrady hotových výdajů. (<https://insolvency.justice.cz/kalkulator-splatek/>)

Je třeba též počítat s tím, že další výdaje, které se vyskytnou v průběhu insolvenčního řízení, budou muset být hrazeny z vlastních prostředků dlužníka, jedná se například o odměnu insolvenčnímu správci za jím přezkoumané pohledávky. Odměna za každou přezkoumanou pohledávku činí 250 Kč + DPH. Dalším výdajem hrazeným z dlužníkových prostředků je například zákonné výživné. (<https://insolvency.justice.cz/kalkulator-splatek/>)

Doba měsíčního splácení pohledávek věřitelů je odvislá od konkrétního pásma trvání splátkového kalendáře dle § 412a InsZ. Termín první splátky je určen rozhodnutím o schválení oddlužení. (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1058)

4.7 Podmínka plnění povinností v průběhu řízení

Sprinz a Chytil rozčleňují povinnosti dlužníka při plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty uvedené v § 412 InsZ na povinnosti příjmové povahy, povinnosti spolupracovat a ostatní povinnosti (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1116).

- a) Mezi povinnosti příjmového povahy patří přiměřená výdělečná činnost. Obecně řečeno, dlužník by měl postupovat stejně, jako kdyby nebyl v oddlužení, samozřejmě s ohledem na své schopnosti a možnosti, např. zdravotní stav, sociální zařazení. Dlužník by měl usilovat o příjem, s tím, že by dlužník měl při ztrátě zaměstnání usilovat a neodmítat nový zdroj příjmů (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1116).
- b) Povinnost spolupráce je v kontextu povinností uvedených v § 412 odst. 1 písm. c), d), a e) (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1120). Dle uvedených paragrafů se jedná o povinnosti:
 - oznámit každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru;
 - předkládat přehled svých příjmů insolvenčnímu soudu;
 - předkládat k nahlédnutí svá daňová priznání za období trvání účinků schválení oddlužení, a to na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru
- c) Ostatní povinnosti dlužníka jsou spojeny s požadavkem na jeho čestný a korektní přístup vůči věřitelům. V této souvislosti by dlužník neměl:
 - zatajovat své příjmy;
 - poskytovat žádnému z věřitelů zvláštní výhody;
 - nepřijímat nových závazků, které nebude schopen splácet. (Sprinz, Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1120)

Strnad doplňuje, že uvedený výčet povinností dlužníka není úplný, zmiňuje další povinnost neporušovat právní předpisy a dále též povinnost dlužníka informovat

insolvenční soud a insolvenčního správce o všech závažných skutečnostech, které nastanou a mohou mít vliv na průběh oddlužení (Strnad in Kozák, 2019, s. 1478).

4.8 Shrnutí kapitoly

V kapitole byly uvedeny základní podmínky, které jsou nutné pro úspěšný průběh procesu oddlužení. Jedná se o podmínky vyplývající z insolvenčního zákona, jejichž splnění k vede podstatnému cíli pro dlužníka, a tím je jeho osvobození od zbytku neuhrazených pohledávek.

5 Insolvenční rejstřík

Insolvenčnímu rejstříku se věnuje Hlava I čtvrté části insolvenčního zákona, konkrétně § 419–425. Ve smyslu § 419 insolvenčního zákona obsahuje tento veřejně přístupný rejstřík seznam insolvenčních správců, seznam dlužníků a insolvenční spis pro každého jednotlivého dlužníka. Správcem tohoto informačního systému veřejné správy je Ministerstvo spravedlnosti ČR. Insolvenční rejstřík je veden elektronicky na internetové adrese <https://isir.justice.cz>. Stanislav k tomu dodává, že tento rejstřík není normativně upraven v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, a dále uvádí jeho tři hlavní funkce insolvenčního rejstříku:

- Evidenční a registrační – ve vztahu k soudům, insolvenčním správcům a dlužníkům.
- Informační – ve vztahu k účastníkům řízení, dotčeným subjektům a veřejnosti.
- Doručovací – ve vztahu k účastníkům řízení, kteří nejsou příjemci písemností insolvenčního soudu. (Stanislav in Kozák a kol., 2019, s. 1574)

Do insolvenčního rejstříku se zapisují údaje uvedené v § 420 insolvenčního zákona. Dle Chytila insolvenční zákon odlišuje ochranu osob činících podání a osob, které jsou v podáních pouze uvedeny (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1181). V případě aktivně činících osob § 420 odst. 1 insolvenčního zákona uvádí, že bude zapsáno do seznamu dlužníků jeho jméno a příjmení, bydliště, rodné číslo, nemá-li jej, tak jeho datum narození. Podle § 420 odst. 2 insolvenčního zákona v případě podnikatele – fyzické osoby se mimo uvedené údaje ještě uvádí jeho identifikační číslo, případně dodatek odlišující jeho firmu nebo sídlo podnikání, pokud se liší od místa bydliště. Chytil uvádí, že zveřejnění údajů o dlužníkovi je výjimkou z pravidla anonymizace údajů fyzických osob (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1179). Insolvenční soud může rozhodnout na základě žádosti fyzické osoby, která učinila příslušné podání, že její některé údaje nebudou zveřejněny. Jméno a příjmení takové fyzické osoby bude ale zveřejněno vždy. (§ 422 odst. 1 insolvenčního zákona) Údaje o ostatních fyzických osobách nečinících podání jsou anonymizovány, v insolvenčním rejstříku u nich bude zveřejněno pouze jejich jméno a příjmení (§ 422 odst. 2 insolvenčního zákona).

Dle § 101 odst. 1 IZ soud oznámí zahájení insolvenčního řízení nejpozději do dvou hodin od doručení návrhu.

Insolvenční spis je veden elektronicky, takže jak dlužník, tak jeho věřitelé nebo ostatní veřejnost mají možnost sledovat průběh insolvenčního řízení prostřednictvím internetu (Stanislav in Kozák a kol., 2019, s. 1579). V insolvenčním rejstříku, v detailu konkrétního insolvenčního řízení, lze kromě základních evidenčních údajů možno zjistit aktuální stav řízení a spisovou značku pod kterou je řízení vedeno. Dále soudem přiděleného insolvenčního správce ze seznamu insolvenčních správců a sídlo jeho kanceláře. Též je uvedena historie konkrétního řízení s datem poslední zveřejněné události, koncem lhůty pro přihlášení pohledávek věřitelů, případné datum skončení insolvenčního řízení a informace k mezinárodní příslušnosti soudu dle čl. 3 odst. 1 nařízení EP a Rady (EU) č. 2015/848.

5.1 Rozdělení spisu

Insolvenční spis je rozdělen do pěti oddílů. Chytil upozorňuje, že rozdělení blíže upravuje § 215c instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001 - Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1179). V uvedené instrukci se uvádí, že:

- Oddíl A obsahuje dokumenty, které se týkají období od podání návrhu do vydání rozhodnutí o úpadku nebo do vydání jiného rozhodnutí o podaném insolvenčním návrhu (§ 215c odst. 3 kancelářského řádu). Jinými rozhodnutími jsou:
 - *„odmítnutí návrhu pro vady nebo zjevnou bezdůvodnost;*
 - *zastavení řízení pro nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit nebo se jej nepodařilo odstranit, nebo pro zpětvzetí insolvenčního návrhu;*
 - *zamítnutí insolvenčního návrhu“ (§ 142 písm. a), b), c) InsZ).*

V uvedeném oddílu může být obsaženo též případné rozhodování o opravných prostředcích a opakované rozhodování o insolvenčním návrhu (§ 215c odst. 3 kancelářského řádu).

- Oddíl B obsahuje dokumenty vkládané do spisu po rozhodnutí o úpadku, není-li stanoveno, že patří do jiného oddílu (§ 215c odst. 4 kancelářského řádu).

Součástí tohoto oddílu jsou tři dokumenty, které, jak uvádí Strnad, jsou zásadní pro následné rozhodování věřitelů a soudu o schválení a o způsobu oddlužení. Konkrétně se jedná o zprávu o přezkumu, zprávu pro oddlužení a soupis majetkové podstaty. Zpráva pro oddlužení obsahuje mimo jiné propočet předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů s ohledem na možná časová pásma oddlužení, čistou výši a druh příjmů, z kterých je možno provádět srážky, vyjádření insolvenčního správce k otázce chráněného obydlí dle § 398 odst. 6 InsZ a taktéž vyjádření insolvenčního správce k návrhu dlužníka na stanovení nižších splátek. (Strnad in Kozák a kol., 2019, s. 1421-1423)

- Do oddílu C patří dokumenty vztahující se k případnému incidenčnímu sporu, možné jednotlivé incidenční spory se označují vzestupně arabskými číslicemi za písmenem. Soud v tomto oddíle vždy zveřejní žalobu, rozhodnutí končící incidenční řízení, včetně data jeho nabytí právní moci, opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí, rozhodnutí soudů vyšší instance (odvolacího či dovolacího) a usnesení o spojení věci ke společnému projednávání. (§215c odst. 5 kancelářského řádu)
- V oddílu D jsou uvedeny dokumenty pomocné nesouvisející s rozhodovací činností, např. záznamy o nahlížení do spisu, dotazy na stav řízení, žádosti o vyznačení doložky právní moci na rozhodnutí apod (§215c odst. 6 kancelářského řádu).
- Přihlášky pohledávek věřitelů jsou umístovány do oddílu P, každá jednotlivá přihláška se označuje vzestupně arabskými číslicemi za písmenem P. Do konkrétního oddílu se přihláška pohledávky zakládá včetně příloh a další podání a rozhodnutí, která se týkají konkrétní přihlášky. (§215c odst. 7 kancelářského řádu)

Dokumenty se člení na hlavní a vedlejší dokumenty. Hlavními dokumenty jsou rozhodnutí, protokoly, žádosti soudu atd. Vedlejšími dokumenty jsou například doklady o doručení (doručenky), výpisy o provedení kontroly datové schránky. (§215e odst. 2 kancelářského řádu)

5.2 Vyškrtnutí údajů

S ohledem na to, že jednou z funkcí insolvenčního řízení je umožnění opětovného návratu do normálního ekonomického fungování dlužníka, je žádoucí, aby dlužník nebyl uveden v insolvenčním rejstříku déle, než je nezbytně nutné (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1183). Insolvenční zákon v §425 odst. 1 stanovuje, že insolvenční soud vyškrtně dlužníka ze seznamu dlužníků a údaje o něm zneprístupní po uplynutí pěti let od nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo ukončeno insolvenční řízení. Chytil uvádí, že k tomuto vyškrtnutí dochází automaticky a tato poměrně dlouhá doba je nastavena s ohledem na to, že případní účastníci ekonomických vztahů měli v budoucnu informaci o ekonomickém selhání daného subjektu. Dále tyto informace budou potřebné i při případném zkoumání insolvenčního soudu týkajícího se předchozích dlužníkových řízení. (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1183)

Pokud insolvenční řízení je ukončeno dle § 142 insolvenčního zákona¹², pak insolvenční soud vyškrtně dlužníka ze seznamu dlužníků na základě jeho žádosti, kterou může podat nejdříve po uplynutí tří měsíců od právní moci rozhodnutí, které ukončilo řízení. Soud dlužníka vyškrtně ze seznamu dlužníků a údaje o něm zneprístupní do patnácti dnů od doručení žádosti. (§ 425 odst. 1 insolvenčního zákona)

V případě, že je proti pravomocnému rozhodnutí dle výše zmíněného § 142 InsZ podán opravný prostředek, tak po dobu jeho projednávání insolvenční soud ponechá dlužníka v seznamu dlužníků a údaje o něm zůstanou přístupné v insolvenčním rejstříku (§ 425 odst. 3 insolvenčního zákona).

Chytil ještě upozorňuje na rozdíl mezi výše uvedeným vyškrtnutím dlužníka a stavem řízení označeným „*Odškrtnuto – skončená věc*“. K odškrtnutí dochází po uzavření elektronického zápisu po provedení úkonů spojených s pravomocným ukončením věci. (Chytil in Sprinz a kol., 2019, s. 1183) Nicméně odškrtnutý záznam je stále zveřejněn v insolvenčním rejstříku.

¹² § 142 InsZ je uveden v předchozí kapitole 5.1.

5.3 Shrnutí kapitoly

Praktická část této práce bude vycházet z dat uvedených v tomto veřejném rejstříku. Poslední kapitola popisuje jednotlivé části insolvenčního rejstříku a též procesní úkony a lhůty. Z řady dokumentů, které jsou součástí insolvenčního spisu, je zmíněna zpráva pro oddlužení, která je svým obsahem podstatná pro následný výzkum.

6 Metodická část

V první kapitole budou k hlavnímu cíli této práce uvedeny jednotlivé dílčí výzkumné cíle, které budou odůvodněny. Další kapitoly budou věnovány definování a zdůvodnění zvolených výzkumných strategií, převodu dílčích výzkumných cílů do zkoumatelné podoby, volbě a charakteristice výzkumného souboru, popisu organizace a průběhu výzkumu, způsobu analýzy dat a následné reflexi etických rizik a rizik výzkumné strategie.

6.1 Hlavní cíl výzkumu a výzkumné dílčí cíle

Cílem diplomové práce je zjistit, do jaké míry se podařilo vlivem posledních novelizací insolvenčního zákona více zpřístupnit institut oddlužení a tím řešit dluhovou situaci osob, které doposud nemohly efektivně řešit svůj bezvýchodný stav. V kontextu s uvedeným cílem a s ohledem na stávající dlouhodobě nepříznivou pandemickou situaci způsobenou nemocí covid-19, která má zřetelný přesah i do zkoumané oblasti, byl uvedený cíl rozšířen i ve smyslu zjištění, do jaké míry se podařilo vlivem posledních insolvenčních novel udržet stávající dlužníky v režimu oddlužení a tím umožnit pokračování řešení jejich dluhové situace, která by se jinak stala znovu bezvýchodnou.

První dílčí výzkumný cíl (DVC₁) bude zkoumán v kontextu předpokladu uvedeného v důvodové zprávě k zákonu č. 31/2019 Sb., který lze shrnout v obecném smyslu, že zmíněná novela změnila dosavadní nastavení systému, který byl přístupný pouze osobám dostatečně movitým nebo dosahujícím dostatečných příjmů. Tedy splacení 30 % minimálního podílu přihlášených pohledávek nezajištěných věřitelů v období pěti let. (Důvodová zpráva – sněmovní tisk 71, s. 9)

Definování DVC₁: Zjistit dostupnost oddlužení pro všechny osoby, vyjma osob s nárokem na starobní důchod¹³, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků.

¹³ Osobami s nárokem na starobní důchod jsou míněny osoby s nárokem na starobní důchod před schválením oddlužení, kterým tento nárok trval po celou dobu schváleného oddlužení.

Druhý a třetí výzkumný cíl (DVC₂ a DVC₃) nevycházejí přímo z důvodové zprávy, ale z ustanovení § 412a odst. 4 InsZ, které umožňuje tříleté oddlužení osobám s nárokem na starobní důchod nebo osobám invalidním ve druhém nebo třetím stupni.

Definování DVC₂: Zjistit dostupnost oddlužení pro osoby s nárokem na starobní důchod.

Definování DVC₃: Zjistit dostupnost oddlužení pro osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni.

Pro čtvrtý dílčí výzkumný cíl (DVC₄) bude výchozí předpoklad uvedený v důvodové zprávě k zákonu č. 230/2019 Sb. Tzv. dětským dlužníkům bylo umožněno dosažitelnější oddlužení zařazením do privilegovaného režimu oddlužení osob uvedených v DVC₂ a DVC₃.

Definování DVC₄: Zjistit dostupnost oddlužení pro osoby - tzv. dětské dlužníky.

Pátý dílčí výzkumný cíl (DVC₅) byl stanoven v kontextu současné pandemické situace, tedy ve smyslu důvodové zprávy k zákonu č. 191/2020 Sb., která ve své obecné části poukazuje na skutečnost, že v oddluženích schválených do 31. 5. 2019 neexistuje záruka pro dlužníka na konečné oddlužení v případě nesplacení alespoň 30% výše pohledávek. Novela posiluje situaci těchto dlužníků a dává jim ujištění, že případná nemožnost splatit 30 % pohledávek z důvodů zapříčiněných ekonomickými důsledky nemoci covid- 19 pro ně nebude znamenat ztrátu možnosti se oddlužit. (Důvodová zpráva - sněmovní tisk 807, s. 17)

Definování DVC₅: Zjistit aktuální vývoj v oddluženích zahájených před účinností novely č. 31/2019 Sb., v souvislosti s novelou č. 191/2020 Sb. a novelou č. 460/2020 Sb.

6.2 Zvolené výzkumné strategie, jejich definování a zdůvodnění

S ohledem na velikost základního souboru a přihlédnutím k formulaci hlavního cíle, byl zvolen kvantitativní výzkum, a to konkrétně formou obsahové analýzy veřejně dostupných dat z insolvenčního rejstříku. Vodáková potvrzuje, že jednou z metod

uvedeného druhu výzkumu je kvantitativně pojatá obsahová analýza (Vodáková in Petrušek a kol., 1996, s. 1281).

Kvantitativní výzkum znamená v obecné rovině myšlenkový přístup zahrnující skupinu metod i samotná data v číselné podobě (Punch, 2015, s. 12). Předpokladem kvantitativního přístupu je, že zkoumané jevy sociálního světa jsou určitým způsobem měřitelné, případně mohou být tříděny a uspořádávány. Informace o těchto jevech jsou získávány v kvantifikovatelné a formálně komparovatelné podobě. Následná statistická analýza ověřuje validitu představ o výskytu určitých charakteristik zkoumaných jevů, případně o vzájemných vztazích těchto charakteristik a taktéž o jejich vztazích k dalším objektům a jejich vlastnostech. (Reichel, 2009, s. 40)

Statistika je tedy vědou získávající informace z číselných dat. Hendl dále uvádí, že dle Moora se praxe statistiky dá rozčlenit na:

1. Získávání dat, které obsahuje metody pro sběr dat.
2. Analýzu dat, této oblasti se také říká popisná statistika (Hendl, 2009, s. 21). Statistický popis je prováděn třemi formami: tabulkami, grafickým znázorněním a popisnými statistickými charakteristikami (průměr, rozptyl) (Reiterová, 2009, s. 27).
3. Statistické usuzování (interference), které provádí závěry a zhodnocení výzkumu. Je používáno statistické testování hypotéz (Hendl, 2009, s. 22).

Hypotézy jsou vytvářeny z teorie nebo obecně definovaného problému. Jsou to návrhy o tom, jaké vztahy mezi proměnnými by měly existovat, následně sesbíraná data tyto hypotézy potvrdí či vyvrátí. (Disman, 2011, s. 76) Tvoří spojnici mezi teorií a samotným výzkumem a umožňují minimalizaci výzkumníkovy subjektivity, neboť jejich samotné ověřování je nezávislé na jeho názorech a přáních (Reichel, 2009, s. 60).

Statistická hypotéza se týká tvrzení o tvaru nebo parametrech rozdělení jednoho či několika statistických proměnných (Souček, 2001, s. 52). Dle Hendla je postup při testování statistických hypotéz rozfázován do několika kroků:

1. Formulování nulové (H_0) a alternativní (H_1) hypotézy. (Hendl, 2009, s. 182) Nulová hypotéza bývá nejčastěji používána k tvrzením, že srovnávané parametry odhadované

z výběrových charakteristik jsou stejné (Reiterová, 2009, s. 51). Alternativní hypotéza značí situaci, kdy nulová hypotéza neplatí, obvykle se používá k vyjádření existence rozdílu mezi skupinami či existence určité závislosti mezi proměnnými (Hendl, 2009, s. 182).

2. Určení hladiny statistické významnosti alfa (α), tedy pravděpodobnosti zamítnutí správné nulové hypotézy. Hladina odpovídá míře výzkumníkovy ochoty smířit se s výskytem této chyby. Výše její hladiny bývá volena velmi malá, nejčastěji na hodnotách 0,05 nebo 0,01¹⁴. (Hendl, 2009, s. 183)
3. Výpočet testovací statistiky. Existuje mnoho statistik, jejichž výpočet závisí na testované hypotéze a povaze zkoumaných dat. (Hendl, 2009, s. 183)
Při parametrických testech jako testovací kritérium mohou sloužit např. veličiny a Studentův t-test. F-test umožňuje zjistit, jak významný je rozdíl mezi dvěma rozptyly. Studentovy t-testy zkoumají významnost rozdílu dvou veličin, nejčastěji průměrů. T-testy se dělí na jednostranné a dvoustranné dle druhu alternativní hypotézy. U dvoustranného testu je nulová hypotéza zamítnuta v případě, je-li odchylka od této hypotézy nepravděpodobně velká na jednu nebo druhou stranu. Před použitím určitého konkrétního t-testu je třeba zvážit několik faktorů:
 - a) Jedná-li se o rozptyly výběrů významně statisticky lišící se či nikoliv, k zjištění může být použit výše zmíněný F-test.
 - b) Jsou-li měřené hodnoty spárovány.
 - c) Jedná-li se o závislé či nezávislé výběry. (Reiterová, 2009, s. 53,55)
4. Doporučení, dle kterého lze formulovat závěr testování, je možno provést dvěma způsoby:
 - a) Výpočtem pravděpodobnosti (P), která vyčísluje pravděpodobnost realizace hodnoty testovací statistiky v případě účinnosti nulové hypotézy. V případě, že je tato hodnota malá, je to dokladem neúčinnosti nulové hypotézy. Z toho

¹⁴ Výzkumník bude používat hladinu statistické významnosti α 0,05.

vyplývá pravidlo pro formulaci závěru v tom smyslu, že pokud je P-hodnota je menší nebo rovna hladině významnosti α , zamítáme nulovou hypotézu. (Hendl, 2009, s. 183) Následně lze v případě stanovené hodnoty α 0,05 použít závěr, že se jedná o statisticky významný (signifikantní) rozdíl (Reiterová, 2009, s. 52). V opačném případě, jestliže je P-hodnota větší než hladina významnosti α , předpokládáme, že nulová hypotéza platí (Hendl, 2009, s. 184). V tomto případě při hodnotě α 0,05 se jedná o statisticky nevýznamný (nesignifikantní) rozdíl (Reiterová, 2009, s. 52).

- b) Srovnáním testovací statistiky (t) s kritickou mezí (t krit), jež je určena v závislosti na zvolené hladině významnosti α . Jestliže hodnota testovací statistiky překročí kritickou hodnotu, znamená to, že existuje evidence pro zamítnutí nulové hypotézy. (Hendl, 2009, s. 183-185)

Již uvedený Fisherův F-test se před použitím t-testu použije ke zjištění rovnosti rozptylů. Při stanovování F-testu musí být vybrán jako první soubor s větším rozptylem. Následně se zjištěná hladina statistické významnosti (P) porovná s předem stanovenou hladinou významnosti α . Pokud je uvedená P-hodnota menší než hladina významnosti α , pak je potvrzen signifikantní rozdíl mezi rozptyly sledovaných výběrových souborů. V opačném případě, jestliže P-hodnota je větší než hladina významnosti α , můžeme tvrdit, že mezi rozptyly není signifikantního rozdílu. Rozdíl může být zjištěn také porovnáním hodnoty testového kritéria (F) a kritické hodnoty (F krit). Pokud je hodnota F větší než F krit, pak je potvrzen signifikantní rozdíl mezi rozptyly obou souborů. V opačném případě není mezi rozptyly signifikantního rozdílu. (Reiterová, 2016, s. 48-49)

6.3 Převod dílčích cílů do zkoumatelné podoby

Každý dílčí výzkumný cíl bude transformován do dílčí výzkumné otázky. V samotné výzkumné části budou pak konkrétní výzkumné otázky definovány prostřednictvím nulové (H_0) a alternativní hypotézy (H_1).

DVC₁: Dostupnost oddlužení pro všechny osoby vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků

DVO_{1a}: Kolik je zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

DVO_{1b}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{1c}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{1d}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{1e}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVC₂: Dostupnost oddlužení pro osoby s nárokem na starobní důchod

DVO_{2a}: Kolik je zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

DVO_{2b}: Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{2c}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami s nárokem na starobní důchod v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{2d}: Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVC3: Dostupnost oddlužení pro osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni

DVO_{3a}: Kolik je zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

DVO_{3b}: Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{3c}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami invalidními ve druhém nebo třetím stupni v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{3d}: Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVC4: Dostupnost oddlužení pro osoby - tzv. dětské dlužníky

DVO_{4a}: Kolik je zkoumaných osob – tzv. dětských dlužníků v souvislosti s novelou č. 230/2019 Sb.?

DVO_{4b}: Existuje mezi zkoumanými osobami – tzv. dětskými dlužníky a ostatními zkoumanými osobami statisticky významný rozdíl v procentuální předpokládané míře uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{4c}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami – tzv. dětskými dlužníky?

DVO_{4d}: Existuje mezi zkoumanými osobami – tzv. dětskými dlužníky a ostatními zkoumanými osobami statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

DVCs: Aktuální vývoj v oddluženích zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb., v souvislosti s novelou č. 191/2020 Sb. a novelou č. 460/2020 Sb.

DVO_{5a}: U kolika zkoumaných osob došlo ke snížení aktuální očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 % hranici?

DVO_{5b}: Existuje u zkoumaných osob statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{5c}: V kolika případech byla v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. zrušena schválená oddlužení v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.?

DVO_{5d}: V kolika případech byla v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. stanovena jiná výše měsíčních splátek v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

6.4 Volba a charakteristika výzkumného souboru

Výzkumník musel při své analýze vycházet z toho, že nejsou k dispozici aktuální spolehlivá a přesná data o počtu jednotek základního souboru. Nejaktuálnější data jsou za rok 2019 a lze je čerpat ze statistických listů pro insolvenční řízení, která jsou k dispozici na veřejném portálu statistiky a výkaznictví Ministerstva spravedlnosti ČR na adrese <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>¹⁵.

¹⁵ Podstatná část statistik za roky 2018 a 2019 jsou součástí příloh A a B.

Z uvedených statistických listů bylo zjištěno, že nejvíce případů insolvenčního oddlužení je zaznamenáno v gesci Krajského soudu v Ústí nad Labem a Krajského soudu v Ostravě. S ohledem na toto, byla do výzkumného souboru zařazena insolvenční řízení vedená u těchto soudů.

Co se týče výběru výzkumného souboru z časového hlediska, výzkumník přihlédl k tomu, že základním časovým mezníkem je datum 1. 6. 2019, tedy datum nabytí účinnosti novely InsZ č. 31/2019 Sb. Dalším datem je 1. 10. 2019, což je datum účinnosti novely InsZ č. 230/2019. Z důvodu nezatížení zkoumaných dat okolnostmi způsobenými nemocí covid-19 byl limitním datem určen měsíc únor 2020, který byl následně vyhodnocen jako nejvhodnější. Z důvodu zamezení sezonních výkyvů, bylo uvažováno o tomtéž měsíci v období před účinností novely č. 31/2019 Sb. Výzkumník se přiklonil k únoru 2018, vycházel při tom ze svých zkušeností z výzkumu v rámci své bakalářské práce. Tento výzkum probíhal v měsících leden až únor 2019 a vyplynulo z něj mimo jiné, že již v tomto období samotní dlužníci i sepisovatelé insolvenčních návrhů čekali s podáním návrhů na období až po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. Tímto by byl jistě výzkumný vzorek ovlivněn, proto se výzkumník rozhodl tak, jak je výše zmíněno.

Těž již bylo uvedeno, že výzkumník musel při své analýze vycházet z nedostupnosti aktuálních spolehlivých a přesných dat o počtu jednotek základního souboru. Poslední data ze statistických listů jsou za rok 2019. S ohledem na to, že se základní soubor neustále proměňuje, dále, že podstatou této práce je zachytit dynamiku v určitém časovém období a též s ohledem na procesní úspornost byl zvolen následný postup, kterým byla stanovena minimální výše počtu případů spadajících do výzkumu. Ze statistických listů pro insolvenční řízení byla vybrána data zachycující přírůstky a úbytky v režimu schváleného oddlužení. Byla vzata v potaz data týkající se celé České republiky. Z příslušných sloupců byl vybrán údaj o počtu schválených oddlužení, který byl následně ponížěn o počet splněných oddlužení. Vzhledem k dosavadní nedostupnosti statistických dat za rok 2020 byla vybrána vyšší hodnota podílu mezi schválenými a splněnými oddluženími za roky 2018 a 2019, a to 2 875 řízení za rok 2019. Katriak uvádí, že v případě velikosti základního souboru do 10 000 jednotek je orientační velikost výběrového souboru ve výši 7,5 % z velikosti základního souboru (Katriak, 1968, s. 223). V konkrétním případě to činí přibližně 216 případů. S ohledem na výše zmíněné

informace výzkumník zvolil velikost výběrového souboru za únor 2018 celkem 250 schválených oddlužení a taktéž stejnou hodnotu za období únor 2020. Tedy v souhrnu vybral 500 řízení za obě sledovaná období v gesci Krajského soudu v Ústí nad Labem a Krajského soudu v Ostravě.

6.5 Popis organizace a průběhu výzkumu

Za pomoci poznatků uvedených v teoretické části této práce byla v rámci předvýzkumu zkoumána obsahová náplň jednotlivých oddílů a konkrétních dokumentů insolvenčního spisu. Souběžně byla zvažována příhodná výzkumná období, lokalizační výběr vhodných krajů a velikost výběrového vzorku. Tato činnost byla vykonávána v průběhu měsíce ledna 2021.

V následném měsíci probíhal sběr dat z příslušných oddílů insolvenčního spisu, která jsou dostupná na adrese <https://isir.justice.cz/isir/common/index.do>. Tato data byla ručně doplňována do předpřipravené tabulky v aplikaci MS Excel.

V měsících březen až květen 2021 byla získaná data upravována a aktualizována. Poslední aktualizace získaných dat je k 20. 5. 2021.

Analýza dat probíhala v měsících květen až červen 2021.

6.6 Způsob analýzy získaných dat

V předchozí kapitole byl nastíněn průběh výzkumu. Nejprve byla vybrána data prostřednictvím monitoringu insolvenčního rejstříku. Tato data seřazená dle datumu zahájení řízení byla vytvořena ve dvou sestavách, a to za období únor 2018 a únor 2020. Tyto sestavy byly exportovány do tabulkového procesoru (MS Excel) a následně prostřednictvím filtrů upravovány. Nejprve byly vybrány dva insolvenční soudy, Krajský soud v Ústí nad Labem a Krajský soud v Ostravě, posléze byly vyjmuty veškeré právnické osoby.

Informace byly čerpány z veřejně přístupných dokumentů, které jsou zásadní pro povolení oddlužení. Jedná se o dokumenty, které především obsahově patří do oddílu

B insolvenčního spisu – řízení po úpadku¹⁶. Základním dokumentem bylo usnesení insolvenčního soudu o schválení či neschválení oddlužení. Toto soudní rozhodnutí vychází z podkladů poskytnutých insolvenčním správcem, jedna z nich, konkrétně zpráva o oddlužení byla dalším zkoumaným dokumentem. V případě zjištění aktuálního stavu plnění oddlužení bylo zkoumáno sdělení insolvenčního správce o plnění oddlužení. Doplňující informace byly získávány z následných informací oddílu B i oddílu A insolvenčního spisu – řízení do úpadku. Z této části byla získávána data z insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení, případně z příloh spojených s tímto podáním (plné moci, potvrzení o vypláceném důchodu).

Při získávání následných dat byly vyřazeny zjištěné fyzické osoby, u nichž byl konkurz způsobem řešení úpadku. Taktéž nebyly do analýz zařazeny případy společného oddlužení manželů z důvodu vyváženosti celkových vyhodnocovaných dat. V případě společného oddlužení manželů se totiž jedná o data za obě osoby v jednom řízení. Dále do analýzy týkající rozdílu mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. nebyly zahrnuty osoby s nárokem na starobní důchod a osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni z důvodu nevyváženosti dat, protože u těchto osob před účinností novely č. 31/2019 Sb. byla stanovena předpokládaná procentuální míra uspokojení s ohledem na stanovenou dobu oddlužení, tedy pět let. Po účinnosti zmíněné novely byly tyto osoby zařazeny do kategorie tzv. zvlášť zranitelných osob, jejichž doba oddlužení, a k ní vážící se předpoklad uspokojení pohledávek, byla zkrácena na tři roky.

Data obsahující údaje o jménu a identifikačním a rodném čísle dlužníka byla v následných analýzách vymazána. Byla určena primární a sekundární data. Primární data byla podkladem přímo definovaným dílčím cílům, sekundární jsou data podpůrná, která sloužila k celkovému kontextuálnímu uchopení situace. Samotná analýza dat byla prováděna pomocí popisné a interferenční statistiky. Statistické úkony byly činěny výhradně prostřednictvím aplikace MS Excel, v kterém byl aktivován doplněk Analytické nástroje. Základní řazení sestavy zůstalo dle data zahájení řízení.

¹⁶ Uvedené v kapitole 5.1.

6.7 Reflexe etických rizik výzkumu a rizik výzkumné strategie z hlediska validity výzkumu

Etických rizik výzkumník nespatřuje, čerpá z veřejně dostupných dat uvedených v insolvenčním rejstříku. Data obsahující údaje o jménech osob, včetně jejich identifikačního čísla a rodného čísla byla v následných analýzách odstraněna. Statistické výstupy jsou tedy anonymní. Taktéž sekundární data využitá pouze v závěrečné diskuzi jsou přísně anonymní.

Rizik je možno se obávat ve smyslu reprezentativnosti dat a vhodné velikosti výběrového souboru ¹⁷. Při vědomí nedostupnosti aktuálních dat byla zvolena vybrána vyšší hodnota za roky 2018 a 2019.

¹⁷ Uvedené v kapitole 6.4.

7 Výzkumná část

V rámci interferenční statistiky bude před použitím vhodného nepárového t-testu nejprve využit Fischerův F-test, který určí, zdali se při hladině významnosti 0,05 rozptýly u obou souborů statisticky významně liší či neliší. Dle tohoto vyhodnocení se použije příslušný t-test, který určí platnost či neplatnost nulové hypotézy porovnáním hodnoty statistické významnosti (P) pro oboustranný test a stanovené hladiny významnosti¹⁸.

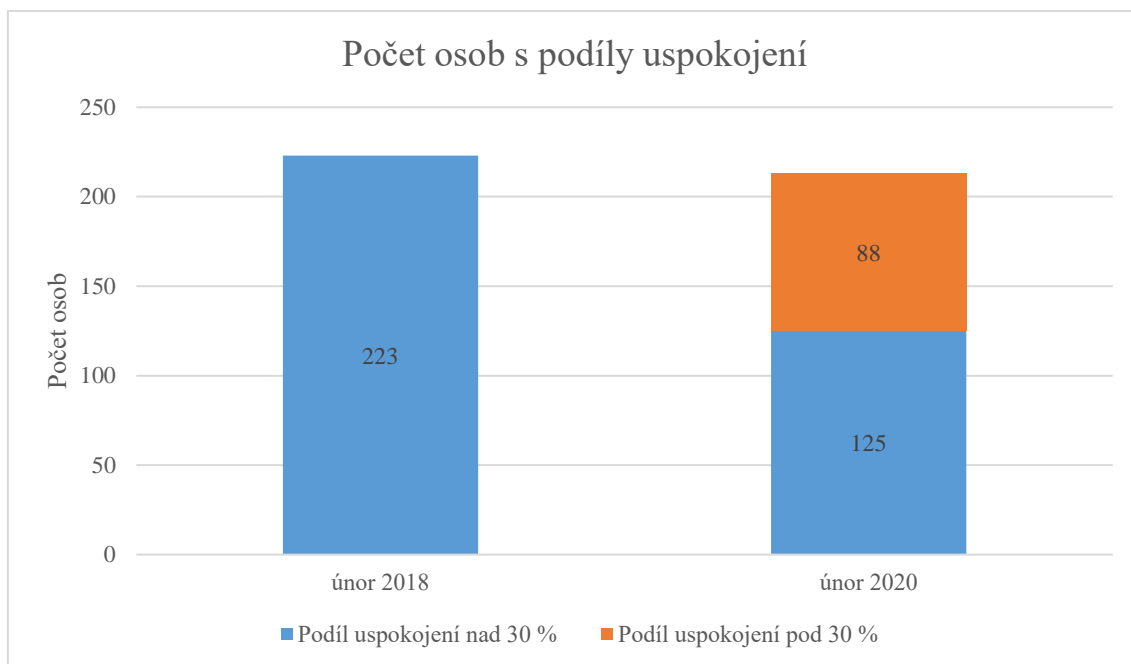
7.1 Zkoumání v rámci jednotlivých dílčích cílů

7.1.1 DVC₁: Dostupnost oddlužení pro všechny osoby vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků

DVO_{1a}: Kolik je zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

¹⁸ Uvedeno v kapitole 6.2.

Graf 1: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO_{1a}

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrný pokles celkového počtu 223 osob ve výběru za zkoumané období únor 2018 na 213 osob za zkoumané období únor 2020. V druhém uvedeném období je 88 osob s předpokladem míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 %, což činí 41 % z celkového počtu osob za toto období.

DVO_{1b}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-1b}): Neexistuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-1b}): Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 1: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{1b}

	<i>únor 2020</i>	<i>únor 2018</i>
Stř. hodnota	0,4705	0,579045291
Rozptyl	0,11155153	0,066236135
Pozorování	213	223
Rozdíl	212	222
F	1,684149135	
P(F<=f) (1)	6,64259E-05	
F krit (1)	1,250489756	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů nejsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů.

Tabulka 2: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{1b}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	0,579045291	0,4705
Rozptyl	0,066236135	0,11155153
Pozorování	223	213
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	398	
t Stat	3,788858789	
P(T<=t) (1)	8,73674E-05	
t krit (1)	1,648691174	
P(T<=t) (2)	0,000174735	
t krit (2)	1,965942324	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu nepotvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob

invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) existuje statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{1c}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-1c}): Neexistuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-1c}): Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 3: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{1c}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	16992,23318	15860,79624
Rozptyl	38216727,56	36338690,87
Pozorování	223	213
Rozdíl	222	212
F	1,051681463	
P(F<=f) (1)	0,355882492	
F krit (1)	1,251326785	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů jsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů.

Tabulka 4: Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů k DVO_{1c}

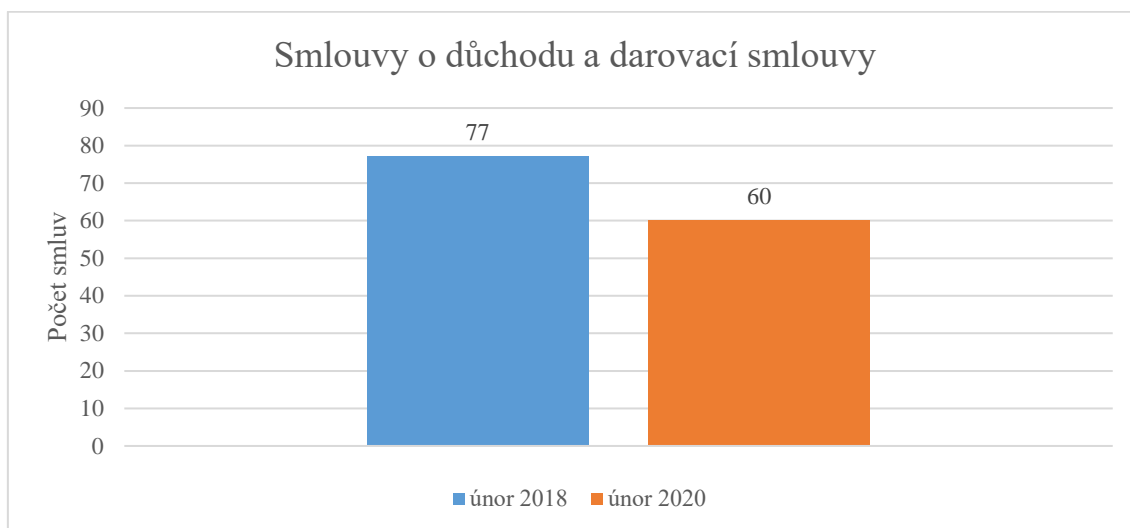
	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	16992,23318	15860,79624
Rozptyl	38216727,56	36338690,87
Pozorování	223	213
Společný rozptyl	37299345,58	
Hyp. rozdíl stř. hodn.	0	
Rozdíl	434	
t Stat	1,933653868	
P(T<=t) (1)	0,026902813	
t krit (1)	1,648372168	
P(T<=t) (2)	0,053805626	
t krit (2)	1,965445064	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu potvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) neexistuje statisticky významný rozdíl mezi příjmy použitelnými pro oddlužení v obou řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{1a}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Graf 2: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv k DVO_{1d}

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu vyplývá, že u zkoumané skupiny došlo mezi obdobími únor 2018 a únor 2020 ke snížení počtu smluv o důchodu a darovacích smluv.

DVO_{1e}: Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-1e}): Neexistuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-1e}): Existuje u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 5: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{1e}

	<i>únor 2020</i>	<i>únor 2018</i>
Stř. hodnota	904061,1399	624803,7124
Rozptyl	2,13639E+12	2,58296E+11
Pozorování	213	223
Rozdíl	212	222
F	8,271113337	
P(F<=f) (1)	9,2247E-48	
F krit (1)	1,250489756	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů nejsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů.

Tabulka 6: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{1e}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	624803,7124	904061,1399
Rozptyl	2,58296E+11	2,13639E+12
Pozorování	223	213
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	260	
t Stat	-2,640114761	
P(T<=t) (1)	0,004394455	
t krit (1)	1,650735342	
P(T<=t) (2)	0,008788909	
t krit (2)	1,969130003	

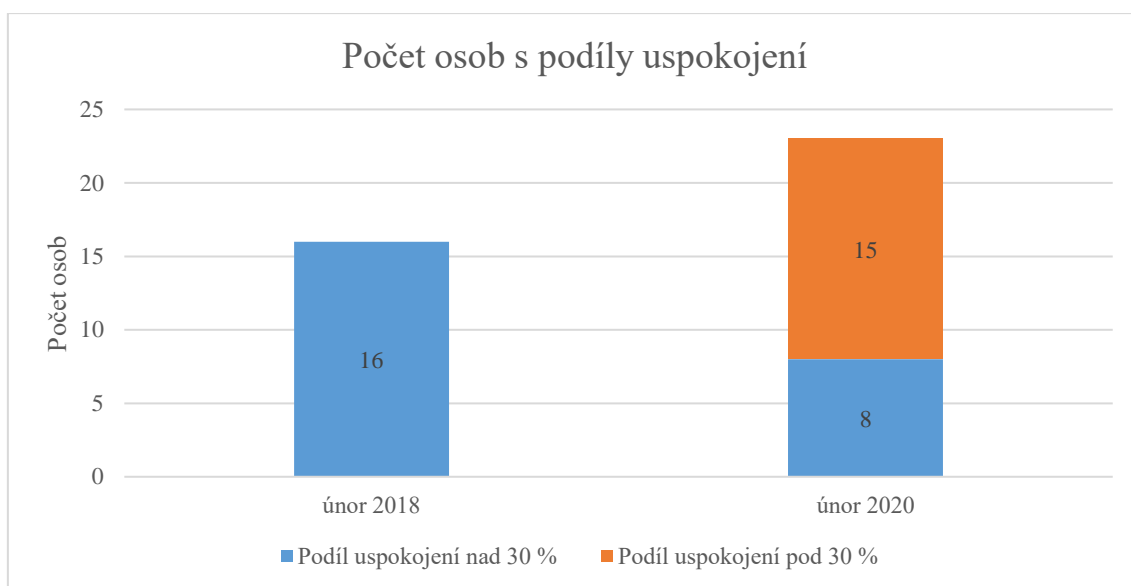
Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu nepotvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni a tzv. dětských dlužníků) existuje statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

7.1.2 DVC₂: Dostupnost oddlužení pro osoby s nárokem na starobní důchod

DVO_{2a}: Kolik je zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

Graf 3: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO_{2a}

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrný nárůst celkového počtu osob z 16 ve výběru za období únor 2018 na 23 za období únor 2020. V druhém uvedeném období je 15 osob s předpokladem míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 %, což činí 65 % z celkového počtu osob za toto období.

DVO_{2b}: Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

H_{0-2b}: Neexistuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

H_{1-2b} : Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 7: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{2b}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	15896,5	13941,82609
Rozptyl	61265045,47	8117708,423
Pozorování	16	23
Rozdíl	15	22
F	7,547086231	
P(F<=f) (1)	1,49224E-05	
F krit (1)	2,150777912	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů nejsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů.

Tabulka 8: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{2b}

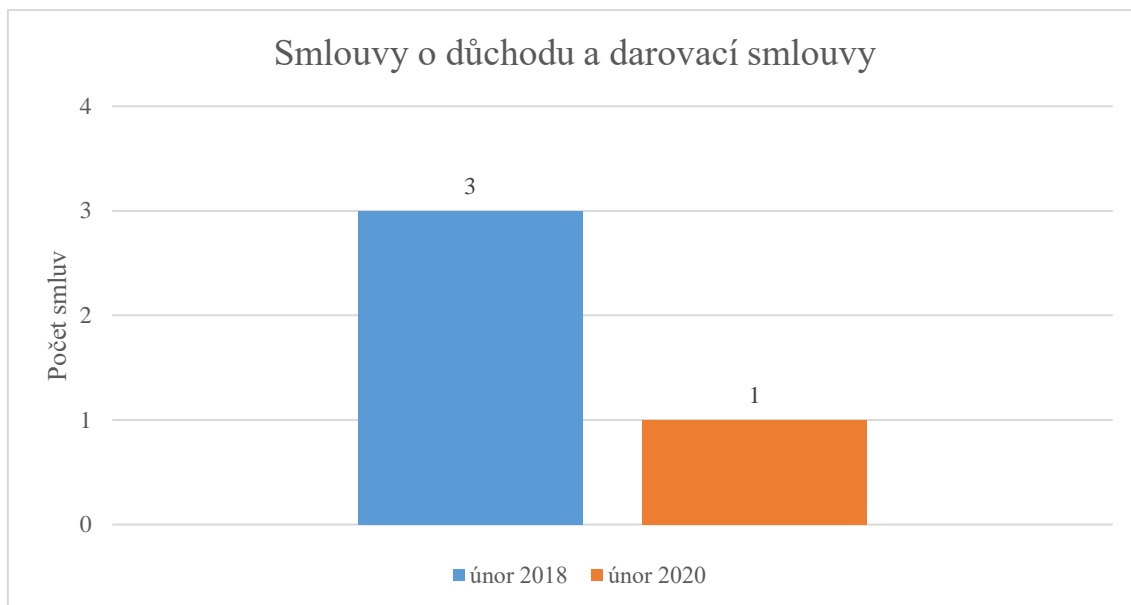
	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	15896,5	13941,82609
Rozptyl	61265045,47	8117708,423
Pozorování	16	23
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	18	
t Stat	0,955832572	
P(T<=t) (1)	0,175909472	
t krit (1)	1,734063607	
P(T<=t) (2)	0,351818944	
t krit (2)	2,10092204	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu potvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod neexistuje statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{2c}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami s nárokem na starobní důchod v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Graf 4: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv DVO_{2c}

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu vyplývá, že u zkoumané skupiny došlo mezi obdobími únor 2018 a únor 2020 ke snížení počtu smluv o důchodu a darovacích smluv.

DVO_{2a}: Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-2d}): Neexistuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-2d}): Existuje u zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 9: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{2d}

	<i>únor 2020</i>	<i>únor 2018</i>
Stř. hodnota	1335941,424	502828,2256
Rozptyl	2,7108E+12	1,32953E+11
Pozorování	23	16
Rozdíl	22	15
F	20,38909779	
P(F<=f) (1)	1,47251E-07	
F krit (1)	2,306032236	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů nejsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů.

Tabulka 10: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{2d}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	502828,2256	1335941,424
Rozptyl	1,32953E+11	2,7108E+12
Pozorování	16	23
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	25	
t Stat	-2,345445853	
P(T<=t) (1)	0,013621046	
t krit (1)	1,708140761	
P(T<=t) (2)	0,027242093	
t krit (2)	2,059538553	

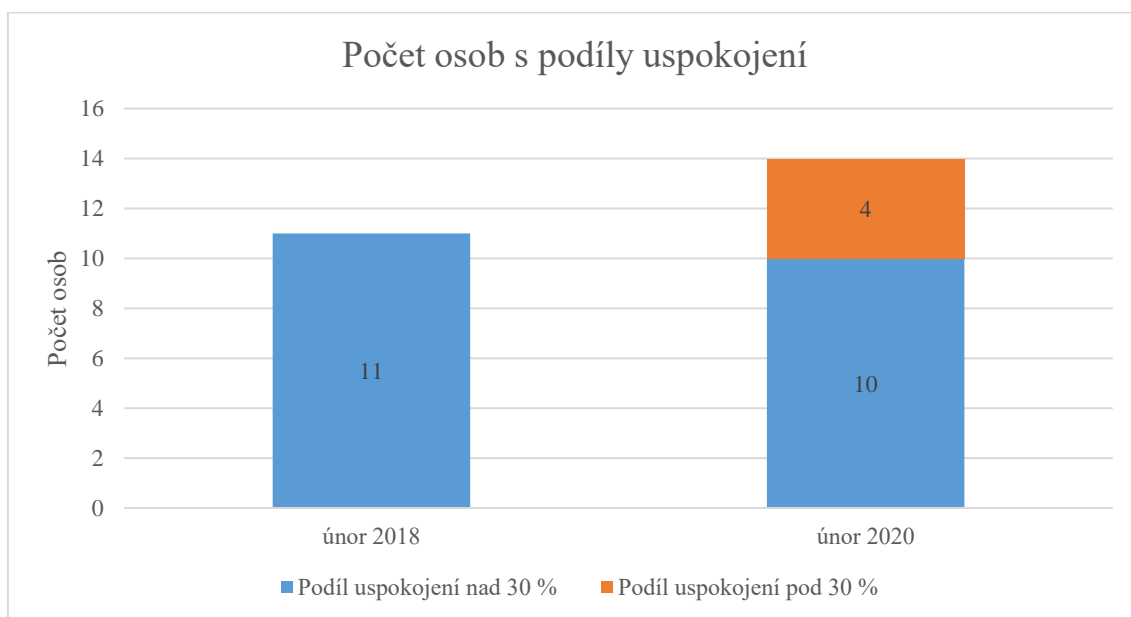
Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu nepotvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob s nárokem na starobní důchod existuje statisticky významný rozdíl mezi příjmy použitelnými pro oddlužení v obou řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

7.1.3 DVC₃: Dostupnost oddlužení pro osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni

DVO_{3a}: Kolik je zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. se zřetelem na 30 % předpokládanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů?

Graf 5: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO_{3a}

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu je patrný nárůst celkového počtu osob z 11 ve výběru za období únor 2018 na 14 za období únor 2020. V druhém uvedeném období jsou 4 osoby s předpokladem míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 %, což činí 29 % z celkového počtu osob za toto období.

DVO_{3b}: Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-3b}): Neexistuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-3b}): Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší příjmů použitelných pro oddlužení v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 11: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{3b}

	<i>únor 2020</i>	<i>únor 2018</i>
Stř. hodnota	16903,57143	15502,90909
Rozptyl	28430685,65	14333140,89
Pozorování	14	11
Rozdíl	13	10
F	1,98356284	
P($F \leq f$) (1)	0,141366555	
F krit (1)	2,887174693	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů jsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů.

Tabulka 12: Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů k DVO_{3b}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	15502,90909	16903,57143
Rozptyl	14333140,89	28430685,65
Pozorování	11	14
Společný rozptyl	22301318,36	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	23	
t Stat	-0,736136816	
P($T \leq t$) (1)	0,234544686	
t krit (1)	1,713871528	
P($T \leq t$) (2)	0,469089373	
t krit (2)	2,06865761	

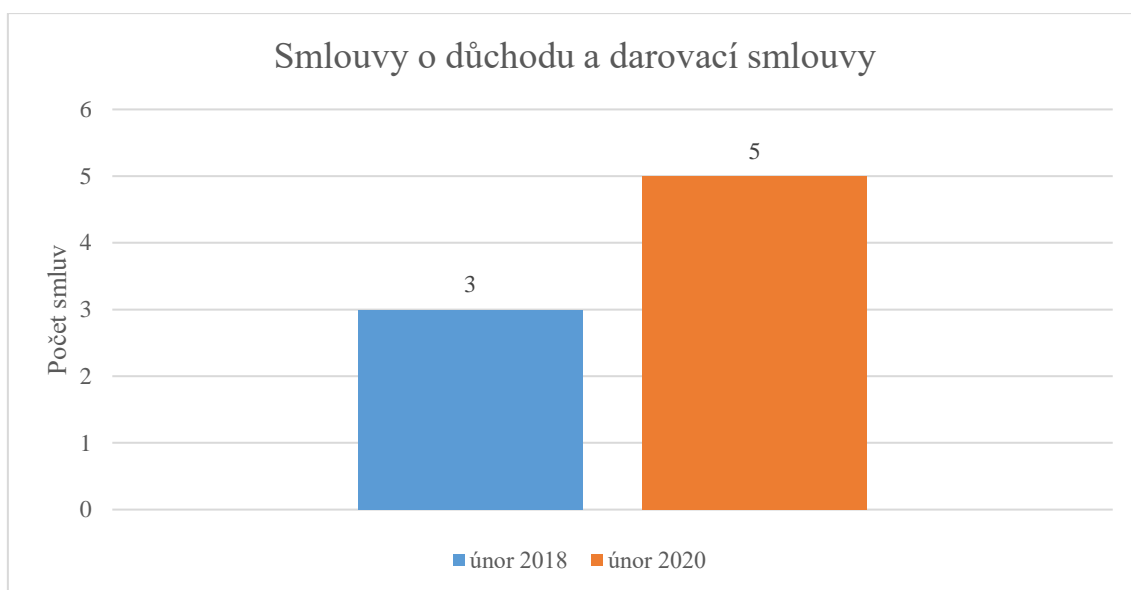
Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu potvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni neexistuje

statisticky významný rozdíl mezi příjmy použitelnými pro oddlužení v obou řízeních zahájených před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{3c}: Kolik smluv o důchodu a darovacích smluv bylo uzavřeno za účelem navýšení příjmů zkoumanými osobami invalidními ve druhém nebo třetím stupni v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Graf 6: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv k DVO_{3c}

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného grafu vyplývá, že u zkoumané skupiny došlo mezi obdobími únor 2018 a únor 2020 ke zvýšení počtu smluv o důchodu a darovacích smluv.

DVO_{3d}: Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-3d}): Neexistuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-3d}): Existuje u zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Tabulka 13: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{3d}

	<i>únor 2020</i>	<i>únor 2018</i>
Stř. hodnota	908074,4386	402650,3855
Rozptyl	1,22724E+12	55726205825
Pozorování	14	11
Rozdíl	13	10
F	22,02267936	
P(F<=f) (1)	1,28971E-05	
F krit (1)	2,887174693	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (1) je nižší než stanovená hladina významnosti (0,05), můžeme tedy konstatovat, že rozptyly obou souborů nejsou shodné, bude proto použit dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů.

Tabulka 14: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{3d}

	<i>únor 2018</i>	<i>únor 2020</i>
Stř. hodnota	402650,3855	908074,4386
Rozptyl	55726205825	1,22724E+12
Pozorování	11	14
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	14	
t Stat	-1,659797243	
P(T<=t) (1)	0,059589736	
t krit (1)	1,761310136	
P(T<=t) (2)	0,119179472	
t krit (2)	2,144786688	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky t-testu potvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni neexistuje

statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřenyých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

7.1.4 DVC4: Dostupnost oddlužení pro osoby – tzv. dětské dlužníky

DVO_{4a}: Kolik je zkoumaných osob – tzv. dětských dlužníků v souvislosti s novelou č. 230/2019 Sb.?

Výzkumem dat ze souboru únor 2020 nebyl zjištěn ani jeden případ splňující podmínku zařazení do skupiny dětských dlužníků. Z tohoto důvodu nejsou zde další dílčí výzkumné otázky dále zmíněny.

7.1.5 DVC5: Aktuální vývoj v oddluženích zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb., v souvislosti s novelou č. 191/2020 Sb. a novelou č. 460/2020 Sb.

DVO_{5a}: U kolika zkoumaných osob došlo ke snížení aktuální očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 % hranici?

Graf 7: Počet osob v řízení s aktuální očekávanou mírou uspokojení k DVO_{5a}

Zdroj: vlastní zpracování

V platných 202 řízeních¹⁹ zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb. bylo zjištěno 44 osob s předpokládanou aktuální mírou uspokojení nezajištěných věřitelů nepřekračující 30 %, což činí 22 % z celkového počtu řízení.

DVO_{5b}: Existuje u zkoumaných osob statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.?

Nulová hypotéza (H_{0-5b}): Neexistuje u zkoumaných osob statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

Alternativní hypotéza (H_{1-5b}): Existuje u zkoumaných osob statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

V tomto případě je zkoumán rozdíl v průměru ze souboru 2018 v různých časových okamžicích. Bude použit párový t-test.

¹⁹ Z grafu v příloze F vyplývá, že za období únor 2018 je celkový počet osob v oddlužení 218. Rozdíl způsoben tím, že do tohoto konkrétního výzkumu byly zařazeny pouze osoby s informacemi o předpokládané a aktuální předpokládané míře uspokojení pohledávek. Druhý údaj o aktuální předpokladu uspokojení pohledávek je získán ze zprávy insolvenčního správce o plnění oddlužení. U 16 případů totiž soud v usnesení o schválení oddlužení uložil insolvenčnímu správci povinnost předkládat písemnou zprávu o plnění oddlužení pouze tehdy, lze-li předpokládat naplnění podmínek odůvodňujících zrušení schváleného oddlužení anebo dojde-li k jiným skutečnostem rozhodným pro insolvenční řízení.

Tabulka 15: Dvouvýběrový párový t-test na průměrnou hodnotu k DVO_{5b}

	<i>Předpokládaná míra uspokojení</i>	<i>Aktuální očekávaná míra uspokojení</i>
Stř. hodnota	0,568211386	0,567411881
Rozptyl	0,065245081	0,082811894
Pozorování	202	202
Pears. korelace	0,614607365	
Hyp. rozdíl stř. hodnot	0	
Rozdíl	201	
t Stat	0,047304039	
P(T<=t) (1)	0,481158938	
t krit (1)	1,652469842	
P(T<=t) (2)	0,962317876	
t krit (2)	1,971836507	

Zdroj: vlastní zpracování v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s aktivovaným doplňkem Analytické nástroje

Dosažená hodnota statistické významnosti P (2) je vyšší než stanovená hladina významnosti (0,05), a proto můžeme konstatovat, že výsledky párového t-testu potvrzují nulovou hypotézu. U zkoumaných osob neexistuje statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{5c}: V kolika případech byla v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. zrušena schválená oddlužení v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.?

Graf 8: Počet zrušených schválených oddlužení k DVO_{5c}

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. nedošlo k významnému snížení počtu schválených oddlužení v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

DVO_{5d}: V kolika případech byla v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. stanovena jiná výše měsíčních splátek v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.?

Ve zkoumaných případech byla zjištěna celkem tři řízení, z nichž pouze v jednom byla v období po účinnosti novely č. 191/2020 Sb. dlužníkem podána žádost o změnu splátkového kalendáře. Této žádosti bylo vyhověno usnesením o změně splátkového kalendáře, v kterém soud přihlédl k tomu, že došlo k podstatné změně okolností rozhodujících pro výši a další trvání stanovených měsíčních splátek.

7.2 Celkové shrnutí výzkumu a jeho interpretace

Výzkum se v obecné rovině soustředil na zjištění, zdali insolvenční oddlužení bylo více zpřístupněno jednotlivým kategoriím osob v oddlužení. V rámci těchto kategorií se zaměřil na různé ukazatele s podstatnými souvislostmi. Prvním ukazatelem je míra předpokládaného uspokojení nezajištěných věřitelů, druhým jsou příjmy použitelné

pro oddlužení, třetím jsou nepopřené pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení a posledním ukazatelem je aktuální vývoj oddlužení.

Na začátku shrnutí je třeba zopakovat konstatování, že ve zkoumaných případech nebyl zjištěn případ splňující podmínku tzv. dětských dlužníků, a tudíž nelze významně posoudit přínosnost novely č. 230/2019 Sb.

Z výzkumu dle grafů 1, 3 a 5 vyplývá, že co do počtu jsou nejvýznamnější skupinou osoby (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni). Jejich počet sice v období únor 2020 poklesl oproti únoru 2018 z 223 na 213 osob, ovšem tento pokles je nevypovídající s ohledem na stejný počet zkoumaných osob v obou časových vzorcích. U dalších skupin byl tedy zaznamenán nárůst. U osob s nárokem na starobní důchod z 16 ve výběru za období únor 2018 na 23 za období únor 2020. U osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni z 11 ve výběru za období únor 2018 na 14 za období únor 2020. Ze zkoumaných vzorků vyplývá, že u posledních dvou kategorií osob byl umožněn větší přístup k oddlužení.

7.2.1 Míra uspokojení

U všech zkoumaných kategorií byl za zkoumané období únor 2020 zjištěn zřejmý podíl osob s předpokladem míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 %. U kategorie osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod a osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni) byl zaznamenán 41 % podíl těchto osob z celkového počtu osob za toto období. U osob s nárokem na starobní důchod činil jejich podíl dokonce 65 % z celkového počtu těchto osob a u osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni byl 29 % podíl osob s předpokladem míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod 30 %.

Z grafu v příloze C je mezi zkoumanými obdobími únor 2018 a únor 2020 patrný pokles očekávané míry uspokojení u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod a osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni) z 58 % na 47 % podíl očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů.

Z testů vyplývá statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených ve zkoumaném období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. Uvedená novela tedy přinesla významnou

změnu u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod a osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni)²⁰ ve smyslu přístupu do oddlužení. Tedy díky zmíněné novele bylo umožněno oddlužení uvedeným zkoumaným osobám s předpokladem nižší předpokládané míry uspokojení nezajištěných věřitelů.

7.2.2 Výše příjmů

Z grafu v příloze D je mezi zkoumanými obdobími únor 2018 a únor 2020 zřejmý pokles průměrné hodnoty příjmů u prvních dvou zkoumaných kategorií osob, výjimkou jsou osoby invalidní ve druhém nebo třetím stupni. U těchto osob byl dokonce za sledovaná období zaznamenán nárůst průměrné hodnoty příjmů. Přesto u všech zkoumaných osob je možno potvrdit nulovou hypotézu, což znamená oprávněný předpoklad, že neexistuje statisticky významný rozdíl mezi příjmy použitelnými pro oddlužení v obou řízeních zahájených ve zkoumaných obdobích před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. To, že se hodnota příjmů významně nesnížila, a dokonce v případě osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni se zvýšil, svědčí o nevýznamnosti tohoto faktoru. Jistě roli v tom hraje limitující příjmová podmínka 1+1, která znamená, že dlužníkům nebude povoleno oddlužení, jestliže nebudou schopni měsíčně uhradit minimální splátku ve výši 2 200 (v případě dlužníka) nebo 3 300 Kč (v případě společného oddlužení manželů). Dále u kategorie osob s nárokem na starobní důchod a osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni je možné předpokládat větší příjmovou stabilitu v podobě pravidelných výplat starobních a invalidních důchodů.

S výší příjmů je spojena existence smluv o důchodu a darovacích smluv, jejichž uzavření a jejich následné plnění slouží k tomu, aby byla dosažena příjmová hranice potřebná ke schválení oddlužení. Z výsledků výzkumu vyplývá, že u zkoumaných skupin osob, vyjma osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni, došlo mezi zkoumanými obdobími únor 2018 a únor 2020 ke snížení počtu smluv o důchodu a darovacích smluv. Významný pokles byl zaznamenán u první zkoumané kategorie osob, což znamená, že byl zaznamenán nárůst osob, kterým ke schválení stačí jejich příjmy. U ostatních kategorií nebyly zaznamenány významné změny.

²⁰ Jiné osoby nebyly zkoumány, popsáno v kapitole 6.6.

7.2.3 Výše pohledávek

Z grafu v příloze E je u všech kategorií osob patrný nárůst průměrné hodnoty insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení za obě zkoumaná období únor 2018 a únor 2020, nejmarkantnější nárůst je patrný u osob s nárokem na starobní důchod. Toto může obecně vypovídat o tom, že se do oddlužení dostaly osoby s většími dluhy.

Co se týče hypotéz, tak i u prvních dvou kategorií osob existuje statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených ve zkoumaném období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. Je tedy předpoklad, že se do oddlužení dostaly s většími dluhy všechny osoby vyjma osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni. U této poslední zmíněné kategorie naopak neexistuje statisticky významný rozdíl mezi výší insolvenčním správcem nepopřehých pohledávek přihlášených do řízení zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

7.2.4 Aktuální vývoj oddlužení

Ve zkoumaných řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb. bylo zjištěno 44 osob s předpokládanou aktuální mírou uspokojení nezajištěných věřitelů nepřekračující 30 %, což činí 22 % z celkového počtu řízení. Tento nárůst by vypovídal o následné přínosnosti novely č. 31/2019 Sb., která již nebazíruje na pevné 30 % hranici předpokládaného uspokojení pro setrvání osob v oddlužení. Párový t-test ale potvrdil, že se nejedná o statisticky významný rozdíl mezi procentuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů a aktuální předpokládanou mírou uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb.

Z výzkumu dále vyplývá, že v souvislosti s novelou 191/2020 Sb. nedošlo ke snížení počtu schválených oddlužení v řízeních zahájených v období před účinností novely č. 31/2019 Sb. V příloze G je tabulka rozdělená dle data účinnosti novely č. 191/2020 Sb., z které vyplývají důvody pro vydání usnesení insolvenčního soudu o zrušení schváleného oddlužení. Ze zkoumaných usnesení nevyplývá přímá spojitost se snížením očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů pod minimální požadovanou hranici.

Většinou se jedná o kombinaci několika faktorů dle § 418 odst. 1 písm. a), b), c) InsZ., tedy dlužník neplnil podstatné povinnosti dle schváleného způsobu oddlužení nebo vlastní dlužníkovou vinou mu vznikly po schválení oddlužení peněžité závazky s delší než 30 denní lhůtou splatnosti či v důsledku dlužníkem zaviněných okolností nebyl schopen po dobu delší tří měsíců splácet v plné výši pohledávky podle § 395 odst. 1 písm. b), jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku.

Ve zkoumaných případech bylo zaznamenáno pouze jedno řízení, v kterém bylo v období po účinnosti novely č. 191/2020 Sb. využito její ustanovení § 14, totiž na základě dlužníkovy žádosti vydáno insolvenčním soudem usnesení o změně splátkového kalendáře. V ostatních případech nebyla zjištěna žádná další žádost.

Z výše uvedených výzkumů je patrné, že ustanovení novel č. 191/2020 Sb. a 460/2020 Sb. nebyla významně využita, ve dvou posledně zmíněných případech ale z důvodu jejich nevyužití samotnými dlužníky. Důvodem mohla být jejich nepotřebnost ze strany dlužníků, či jejich neinformovanost o využití příslušného ustanovení insolvenčního zákona.

Závěr a diskuze

Skrze kvantitativní analýzu dat je obecnou snahou této práce je působit ve smyslu uvědomění si širšího celospolečenského kontextu, nastavených pravidel a podmínek, které leckdy deformují klíčovou rovinu popisovaného problému.

Samotný primární výzkum ukázal, že záměrů zákonodárce bylo dosaženo jen částečně. Nebyl zaznamenán ani jeden případ splňující podmínku tzv. dětských dlužníků, což zavádá předpokladu nevýznamnosti novely č. 230/2019 Sb. Taktéž novely č. 191/2020 Sb. a 460/2020 Sb. nebyly významně využity, částečnou příčinou může být nečinnost dlužníků způsobená jejich nedostatečnou informovaností. Obecně nebyl zaznamenán zásadní vliv situace zaviněné současnou pandemickou situací. Aktuální očekávaná míra oddlužení sice poklesla, ale nejedná se o staticky významný rozdíl. O statisticky významném rozdílu můžeme hovořit ve výzkumu týkajícího se procentuální předpokládané míry uspokojení nezajištěných věřitelů v řízeních zahájených ve zkoumaném období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. Tento výzkum se týkal všech osob, kromě osob s nárokem na starobní důchod a osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni. Ve výzkumu týkajícího se rozdílu mezi výší insolvenčním správcem nepopřeny pohledávek v řízeních zahájených v období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb. byl zaznamenán statisticky významný rozdíl, a to u dvou kategorií osob, tedy všech osob, vyjma osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni. Co se týče příjmů nebyl ani u jedné zkoumané kategorie osob zaznamenán statistický významný rozdíl v řízeních zahájených ve zkoumaném období před a po účinnosti novely č. 31/2019 Sb.

Poslední novely insolvenčního zákona se snažily nastavit pozitivní trend, připravovaná novela²¹ by v tomto mohla pokračovat. Snížení doby oddlužení z pěti let na tři by bylo jistě výrazným stimulem pro dlužníky snažící se řešit svojí situaci. Další možnost úprav stávajícího insolvenčního zákona vyplývá ze samotného výzkumu příjmů, kdy je patrná již zmíněná příjmová limitující podmínka 1+1²².

²¹ Zmíněná v kapitole 3.5.

²² Zmíněná v kapitole 4.6 a 7.2.2.

Mimo uvedená data je třeba si uvědomit, že výzkum se soustředil pouze na osoby, kterým bylo schváleno oddlužení, to znamená, že prošly sítím od sepisu návrhu na povolení oddlužení a končícím usnesením o schválení oddlužení. Bylo by jistě zajímavé a podnětné soustředit případný další výzkum na osoby, kterým nebyl sepsán návrh na povolení oddlužení nebo jim nebylo schváleno oddlužení.

Jistě by bylo zajímavé také zjistit, jakým delimitujícím faktorem pro vstup do oddlužení je pro dlužníky stav nejistoty, kdy bude soud posuzovat vynaložení jejich veškerého úsilí spojeného s placením dluhů v případě, pokud nedosáhnou 30 % hranice úhrady pohledávek nezajištěných věřitelů

Působení sociálních pracovníků je v procesu insolvenčního oddlužení významné. Vyplývá například z jejich činnosti jako akreditovaných osob evidovaných v Registru poskytovatelů sociálních služeb. Ze sekundárních výzkumných dat uvedených v příloze této práce vyplývá 20 % podíl zastoupení těchto osob v procesu sepisu a podání insolvenčního návrhu. Další významné postavení má samotné odborné sociální poradenství, kdy i zákonodárce uznal jeho nezaměnitelnou úlohu a speciální kompetence. Z důvodové zprávy vyplývá smysl § 398 odst. 7 InsZ, totiž nařízení povinnosti využít služby odborného sociálního poradenství, který je spatřován v zabránění předčasného zrušení oddlužení anebo opětovného propadu osob do dluhové pasti po ukončení oddlužení. Je jen ku podivu, že v rámci výzkumu byl zaznamenán pouze jediný případ využití tohoto zákonného ustanovení, a to ještě na popud samotného dlužníka. Ve zprávě pro oddlužení dle podnětu dlužníka insolvenční správce navrhl a soud posléze v usnesení o schválení oddlužení uložil dlužníkovi povinnost z preventivních důvodů využít služby odborného sociálního poradenství v rozsahu 20 hodin. Většina insolvenčních správců se k tomuto bodu ve zprávě pro oddlužení vůbec nevyjadřovala a pokud ano, tak pouze těmito citovanými odůvodněními: „*Pro dlužníka má samotné projednání v IŘ výchovný efekt.*“ „*Insolvenční správce neshledal důvod k uložení povinnosti využít služeb odborného sociálního poradenství.*“ „*Insolvenční správce se domnívá, že již existence tohoto řízení je dostatečná pro předcházení budoucímu úpadku dlužníka.*“ „*Z osobního jednání s dlužnicí vyplynulo, že dlužnice není osobou, které by bylo nutné uložit povinnost odborného sociálního poradenství.*“ „*S ohledem na výši a druh závazků by sociální poradenství nemělo smysl a nesplnilo by svůj účel.*“ „*Insolvenční správce nenavrhuje*

uložit dlužníkovi povinnost využití služeb odborného sociálního poradenství, protože plnění v rámci splátkového kalendáře je pro dlužníka dostačující.“ „Insolvenční správce má za to, že by sociální poradenství nesplnilo svůj účel.“ V tomto smyslu by jistě mohly být zaměřeny další práce. Jakékoliv nařízení je sice z obecného hlediska kritické sociální práce projevem kontroly, přesto s přihlédnutím na nízké kompetence některých dlužníků by dle autora této práce měl být tento institut více využíván. Samotný výkon odborného sociálního poradenství již pak nutně nemusí být vykonáván v režimu kontroly. Autor práce se zejména domnívá, že by tento prvek byl přínosný zvláště v kontextu negativních dopadů pandemické krize na naši ekonomiku.

O tom, že několikrát zmíněný cíl oddlužení, tedy znovuzapojení dlužníků do běžného ekonomického života není zcela v kontextu se společenskou realitou, může svědčit například nabídka volného místa zadavatele Československé obchodní banky, a. s. na pozici specialisty/-ky pro Helpdesk elektronického bankovníctví-HK, kdy podmínkou je vyjma úspěšně zvládnuté maturitní zkoušky i čistý trestní a zároveň insolvenční rejstřík²³. Z nabídky vyplývá, že je uvedené místo zapovězeno osobám, které jsou v aktivním insolvenčním oddlužení nebo podmínky oddlužení splnily, ale pouze neuplynula lhůta pěti let od nabytí právní moci rozhodnutí, kterým bylo ukončeno insolvenční řízení a potřebná k vyškrtnutí záznamu z insolvenčního rejstříku. Požadavek čistého insolvenčního rejstříku je dle názoru autora této práce diskriminující a svědčí o nerovných pracovních příležitostech osob, které procházejí nebo prošly insolvenčním oddlužením. Toto téma by taktéž mohlo být předmětem případných dalších závěrečných prací, totiž zkoumat možnosti osob v insolvenčním oddlužení na pracovním trhu.

²³ Nabídka je uvedena v příloze CH.

Seznam grafů

Graf 1: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO _{1a}	58
Graf 2: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv k DVO _{1d}	62
Graf 3: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO _{2a}	64
Graf 4: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv DVO _{2c}	66
Graf 5: Počet osob v řízeních se zřetelem k předpokládanému podílu spokojení 30 % k DVO _{3a}	68
Graf 6: Počet smluv o důchodu a darovacích smluv k DVO _{3c}	70
Graf 7: Počet osob v řízení s aktuální očekávanou mírou uspokojení pod 30 %	72
Graf 8: Počet zrušených schválených oddlužení	75

Seznam tabulek

Tabulka 1: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO _{1b}	59
Tabulka 2: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO _{1b}	59
Tabulka 3: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO _{1c}	60
Tabulka 4: Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů k DVO _{1c}	61
Tabulka 5: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO _{1e}	63
Tabulka 6: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO _{1e}	63
Tabulka 7: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO _{2b}	65
Tabulka 8: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO _{2b}	65

Tabulka 9: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{2d}	67
Tabulka 10: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{2d}	67
Tabulka 11: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{3b}	69
Tabulka 12: Dvouvýběrový t-test s rovností rozptylů k DVO_{3b}	69
Tabulka 13: Dvouvýběrový F-test pro rozptyl k DVO_{3d}	71
Tabulka 14: Dvouvýběrový t-test s nerovností rozptylů k DVO_{3d}	71
Tabulka 15: Dvouvýběrový párový t-test na průměrnou hodnotu k DVO_{5b}	74

Seznam použité literatury

BOHÁČ, Radim et al., 2011. *Legislativní proces: (teorie a praxe)*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 547 s. ISBN 978-80-7312-074-0.

DISMAN, Miroslav, 2011. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměněné vydání. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1966-8.

DRAŠTÍK, Antonín, Tomáš DURDÍK, Václav FILIP a Zdeněk HORÁČEK, 2020. *Lex COVID: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-845-4.

HENDL, Jan, 2009. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. 3., přeprac. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-482-3.

HRUBÝ, Dominik, 2019. *Kvalita a význam důvodových zpráv v českém legislativním procesu*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra teorie práva a právních učení. Vedoucí práce Wintr, Jan.

KATRIAK, Martin, 1968. *Metodologické zásady sociologického výskumu: přípravná fáze*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 269 s. ISBN Neuvedeno.

KOZÁK, Jan, Jaroslav BROŽ, Alexandr DADAM, Antonín STANISLAV, Zdeněk STRNAD, Lukáš ZRŮST a Michal ŽIŽLAVSKÝ, 2019. *Insolvenční zákon: komentář*.

5. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 1792 s. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-578-1.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 1994. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, 190 s.: il. ISBN 80-7169-121-6.

MARŠÍKOVÁ, Jolana, 2018. *Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy*. 3. aktualizované vydání podle stavu právní úpravy k 1.1.2018. Praha: Leges. Glosátor. ISBN 978-80-7502-257-8.

MATOUŠEK, Oldřich a Alois KŘIŠŤAN, 2013. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 570 s.: il.; 27 cm. ISBN 978-80-262-0366-7.

NOVESKÝ, Ivan, 2009. *Slabikář finanční gramotnosti: učebnice základních 7 modulů finanční gramotnosti*. 1. vyd. Praha: COFET, 448 s. : il. ; 23 cm. ISBN 80-254-4207-4.

PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ, 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

PUNCH, Keith, 2015. *Úspěšný návrh výzkumu*. Vydání druhé. Přeložil Jan HENDL. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0980-5.

REICHEL, Jiří, 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Vyd. 1. Praha: Grada. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

REITEROVÁ, Eva, 2009. *Základy statistiky pro studenty psychologie*. 3., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2316-6.

SMOLÍK, Petr, 2016. *Oddlužení v právním řádu ČR*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-617-3.

SOUČEK, Eduard, 2001. *Základy statistiky*. Vyd. 2., dopl. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 80-7194-388-6.

SPRINZ, Petr, Tomáš JIRMÁSEK, Oldřich ŘEHÁČEK, Milan VRBA, Hynek ZOUBEK a kol., 2019. *Insolvenční zákon: komentář*. Praha: C.H. Beck, 1248 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-753-8.

SUTTON, Garrett, 2010. *Jak se zbavit dluhů: místo dluhů získáte dobrý kredit*. 1. Hodkovičky [Praha]: Pragma, 237 s. ISBN 978-80-7349-129-1.

ŠÍN, Zbyněk, 2009. *Tvorba práva: pravidla, metodika, technika*. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck. Beckovy příručky pro právní praxi. ISBN 978-80-7400-162-8.

Internetové zdroje

Justice. *JUSTICE.CZ: Insolvency* [online]. [cit. 2020-12-03]. Dostupné z: <https://insolvency.justice.cz/>

NALUS: *Vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu České republiky*. 2006 [cit. 2020-12-13]. Dostupné online na: <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>

REITEROVÁ, Eva, 2016. *Statistika pro nelékařské zdravotnické obory* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [cit. 2021-6-9]. ISBN 978-80-244-5082-7 (online: PDF). Dostupné z: https://www.fzv.upol.cz/fileadmin/userdata/FZV/Dokumenty/OSE/Statistika_pro_nelekarske_zdravotnicke_obory.pdf

Sněmovní tisk 1073: *Novela z. - insolvenční zákon - EU. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2021-2-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&T=1073>

Specialista/-ka pro Helpdesk elektronického bankovníctví-HK [online]. [cit. 2021-6-9]. Dostupné z: https://csob.jobs.cz/detail/?id=G2-1561824652-aden_brand0&rps=233&fbclid=IwAR1ro2rBoSJM0lk1aw8oNSts4Qd84YwnsNvutib3tvYcFbMEy7yjSZxS9Ro

Důvodové zprávy, zákony, vyhlášky, usnesení a instrukce

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 71, 9-45 s. [cit. 2020-12-30] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0>.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu na vydání zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), sněmovní tisk 1120, 139-226 s. [cit. 2020-12-13] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=14719>.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, sněmovní tisk 493, 2-4 s. [cit. 2020-12-13] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=493&CT1=0>.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, sněmovní tisk 1073, 4-45 s. [cit. 2020-12-13] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1073&CT1=0>.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu, sněmovní tisk 807, 13-46 s [cit. 2018-12-30] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=807&CT1=0>.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu, a zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 1060, 3-13 s [cit. 2018-12-30] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=1060&CT1=0>.

Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 3. prosince 2001, č. j. 505/2001–Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy.

Legislativní pravidla vlády schválená usnesením vlády ze dne 19. března 1998 č. 188

Ústava České republiky, ústavní zákon č. 1/1993 Sb.

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, sněmovní tisk 71, 1-8 s. [cit. 2018-12-30] Dostupné online na: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=8&CT=71&CT1=0>.

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)

Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 90/1995 Sb., jednací řád Poslanecké sněmovny

Seznam příloh

Příloha A

Obrázek: Statistický list (první část) pro insolvenční řízení za rok 2018

Příloha B

Obrázek: Statistický list (první část) pro insolvenční řízení za rok 2019

Příloha C

Graf: Průměrné hodnoty očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni)

Příloha D

Graf: Průměrné hodnoty příjmů u všech kategorií zkoumaných osob za obě zkoumaná období

Příloha E

Graf: Průměrné hodnoty insolvenčním správcem nepopřehných pohledávek přihlášených do řízení a uplatněných vůči všem kategoriím osob ve výzkumu za obě zkoumaná období

Příloha F

Graf: Stav řízení u všech osob ve výzkumu za zkoumané období únor 2018

Příloha G

Tabulka: Zrušené schválené oddlužení v řízeních zahájených ve zkoumaném období únor 2018 před a po datumu účinnosti novely č. 191/2020 Sb.

Příloha H

Graf: Procentuální zastoupení osob, které v sledovaných obdobích sepsaly a za dlužníky podaly návrh na povolení oddlužení s insolvenčním návrhem

Příloha CH

Obrázek: Nabídka volného místa

Příloha A

Datum: 25.02.2019
Čas: 18:16:47

Přehled o průběhu insolvenčního řízení

	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	ČR
Insolvenční návrhy									
Dlužník	1582	1752	1362	2671	3165	3494	3133	4259	21418
spojený s návrhem na povolení oddlužení	556	405	30	313	413	1740	1750	2618	7825
spojený s návrhem na prohlášení konkursu	97	18	7	13	6	46	84	39	310
spojený s návrhem na povolení reorganizace	0	0	0	0	0	0	1	2	3
bez návrhu na způsob řešení úpadku	893	1326	1325	2344	2709	1648	1179	1592	13016
Věřitel	634	239	112	216	215	274	488	300	2478
spojený s návrhem na prohlášení konkursu	153	34	17	12	15	65	220	149	665
bez návrhu na způsob řešení úpadku	476	205	94	202	199	206	262	141	1785
Dlužník-likvidátor	115	11	11	13	4	23	31	17	225
Dlužník-manželé	66	110	87	149	287	90	192	163	1144
Jiná osoba	6	0	0	3	16	8	0	10	43
Rozhodování o insolvenčních návrzích									
Rozhodnutí o úpadku	1740	2025	1552	2981	3626	3813	3434	4565	23736
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	1299	1720	1335	2634	3123	3451	2936	4184	20682
k insolvenčnímu návrhu věřitele	346	182	89	186	186	239	314	199	1741
Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku	0	1	0	0	0	0	0	0	1
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	0	1	0	0	0	0	0	0	1
k insolvenčnímu návrhu věřitele	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zamítnutí návrhu	56	17	9	4	4	10	32	17	149
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	2	0	2	0	0	0	6	2	12
k insolvenčnímu návrhu věřitele	25	9	4	3	4	9	13	8	75
Zastavení řízení	374	217	233	311	389	358	569	503	2954
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	194	130	166	225	246	265	296	351	1873
k insolvenčnímu návrhu věřitele	92	19	11	15	14	15	74	36	276
Odmítnutí návrhu	413	118	50	64	66	53	383	158	1305
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	170	15	12	16	11	21	91	30	366
k insolvenčnímu návrhu věřitele	165	31	10	16	12	14	88	58	394
Oddlužení									
Povolená	1093	1711	1346	2572	3211	3393	2909	4158	20393
Schválená	1045	1703	1324	2618	3260	3254	2818	4173	20195
splátkovým kalendářem	1006	1649	1253	2543	3183	3162	2697	4042	19535
zpeněžením majetkové podstaty	39	54	71	75	77	92	121	131	660
Zrušená schválená oddlužení	63	52	55	34	31	186	169	89	679
dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného oddlužení	2	5	0	19	1	29	3	21	80
ukáže se že splátkový kalendář nebude možné splnit	0	2	1	2	0	3	3	16	27
dlužník zavínil po schválení plánu oddlužení vznik peněžitěho závazku	1	0	0	0	1	11	0	5	18
navrhl to dlužník	0	0	0	4	0	1	0	0	5
po schválení oddlužení vyšly najevo okolnosti, dle kterých lze předpokládat, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr	0	0	0	0	0	0	0	0	0
jiný důvod zrušení schváleného oddlužení	56	44	52	7	26	99	161	36	481
Splněná oddlužení	881	1422	1100	2196	2826	2809	2428	3658	17320
Oddlužení zrušeno z důvodu úmrtí dlužníka	11	26	5	10	53	35	39	99	278
Reorganizace									
Povolená	1	0	0	1	1	2	2	4	11
Schválené reorganizační plány	0	0	0	1	0	2	2	3	8
Schválené reorganizační plány zrušeny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Přeměny reorganizace na konkurs	1	0	0	0	0	1	2	1	5
přeměnu navrhl dlužník	0	0	0	0	0	0	0	0	0
reorganizační plán není sestaven nebo je vzat zpět	0	0	0	0	0	0	0	0	0
reorganizační plán nebyl schválen a uplynula lhůta k jeho předložení	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník neplní své povinnosti stanovené reorganizačním plánem nebo se ukáže, že je nebude možné plnit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník neplatí úroky neo jiné své peněžitě závazky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník přestal podnikat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník po schválení reorganizačního plánu neuhradil pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň	0	0	0	0	0	0	0	0	0
jiný důvod pro přeměnu	1	0	0	0	0	1	2	1	5
Ukončené reorganizace	0	0	0	0	0	1	1	3	5
soud vzal na vědomí splnění reorganizačního plánu	0	0	0	0	0	1	1	3	5

CSLAV dne 25.02.2019

Obrázek: Statistický list (první část) pro insolvenční řízení za rok 2018 dostupný z adresy: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statisticky-ch-listu.html>

Příloha B

Datum: 15.09.2020
Čas: 23:42:39

Přehled o průběhu insolvenčního řízení

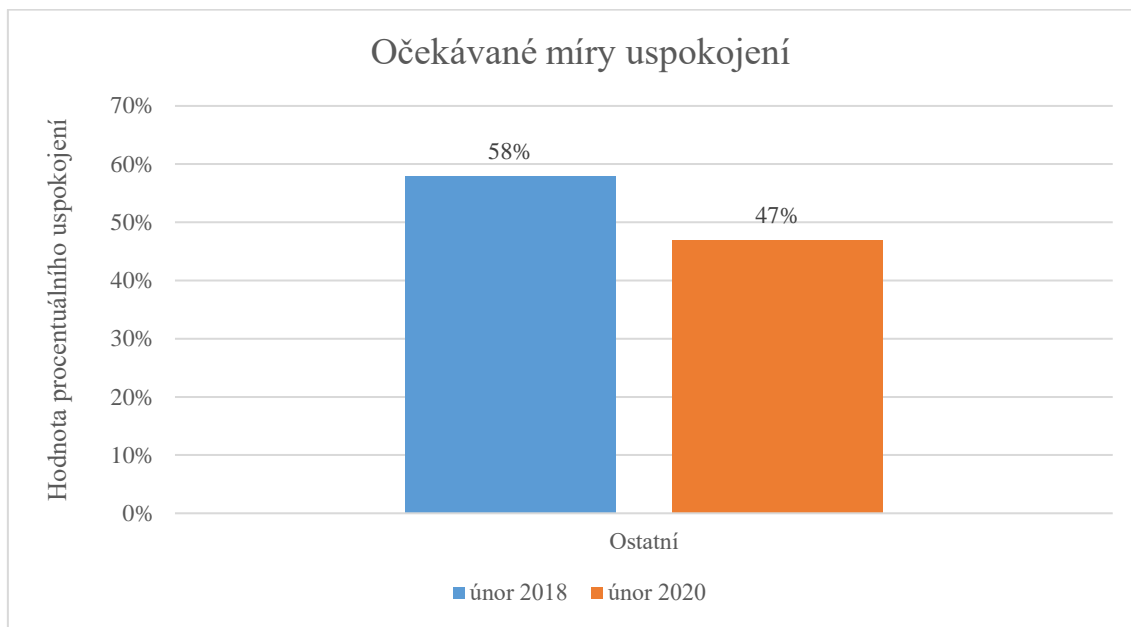
	Praha	Stč	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	ČR
Insolvenční návrhy									
Dlužník	1327	2576	1689	2490	3729	3481	3155	4732	23179
spojený s návrhem na povolení oddlužení	514	598	177	458	897	1788	1735	2630	8797
spojený s návrhem na prohlášení konkursu	53	14	5	9	2	34	49	46	212
spojený s návrhem na povolení reorganizace	3	0	0	1	0	0	4	2	10
bez návrhu na způsob řešení úpadku	742	1962	1506	2022	2825	1655	1352	2048	14112
Věřitel	414	283	92	178	221	227	362	265	2042
spojený s návrhem na prohlášení konkursu	127	22	11	15	22	66	127	101	491
bez návrhu na způsob řešení úpadku	283	257	81	157	193	154	224	157	1506
Dlužník-likvidátor	53	11	5	7	9	19	23	16	143
Dlužník-manželé	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Jiná osoba	2	0	0	0	20	16	1	27	66
Rozhodování o insolvenčních návrzích									
Rozhodnutí o úpadku	1591	2834	1884	2772	4136	3800	3541	5100	25658
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	1243	2491	1685	2482	3715	3457	3078	4671	22822
k insolvenčnímu návrhu věřitele	236	214	74	147	194	196	271	190	1522
Rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku	0	0	0	0	0	0	0	1	1
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	0	0	0	0	0	0	0	0	0
k insolvenčnímu návrhu věřitele	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zamítnutí návrhu	24	28	8	6	5	8	29	20	128
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	0	6	0	0	0	0	6	0	12
k insolvenčnímu návrhu věřitele	16	11	1	4	3	4	3	9	51
Zastavení řízení	335	332	242	281	523	403	478	512	3106
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	132	189	140	164	300	280	230	312	1747
k insolvenčnímu návrhu věřitele	58	25	5	18	13	17	34	22	192
Odmítnutí návrhu	272	241	140	68	76	46	360	262	1465
k insolvenčnímu návrhu dlužníka	45	56	3	3	8	8	40	26	189
k insolvenčnímu návrhu věřitele	104	37	12	10	13	14	54	46	290
Oddlužení									
Povolená	1163	2499	1756	2541	3777	3458	3101	4758	23053
Schválená	1131	2460	1716	2545	3758	3363	2979	4666	22618
splátkovým kalendářem	1109	2382	1663	2493	3691	3287	2880	4550	22055
zpeněžením majetkové podstaty	22	78	53	52	66	76	99	116	562
Zrušená schválená oddlužení	25	64	22	11	10	89	89	88	398
dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného oddlužení	2	4	0	6	0	11	0	11	34
ukáže se že splátkový kalendář nebude možné splnit	0	1	0	0	1	0	0	8	10
dlužník zavínil po schválení plánu oddlužení vznik peněžitého závazku	0	0	0	0	1	1	1	4	7
navrhl to dlužník	0	0	0	1	0	0	0	0	1
po schválení oddlužení vyšly najevo okolnosti, dle kterých lze předpokládat, že oddlužením je sledován nepoctivý záměr	0	0	1	0	0	0	0	1	2
jiný důvod zrušení schváleného oddlužení	20	58	21	3	6	58	85	54	305
Splněná oddlužení	995	2169	1520	2223	3286	2967	2651	4218	20029
Oddlužení zrušeno z důvodu úmrtí dlužníka	7	34	3	11	43	22	19	90	229
Reorganizace									
Povolená	5	2	1	2	0	0	8	6	24
Schválené reorganizační plány	2	1	1	1	0	0	7	6	18
Schválené reorganizační plány zrušeny	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Přeměny reorganizace na konkurs	2	1	0	2	0	0	3	0	8
přeměnu navrhl dlužník	0	0	0	0	0	0	0	0	0
reorganizační plán není sestaven nebo je vzat zpět	0	0	0	0	0	0	0	0	0
reorganizační plán nebyl schválen a uplynula lhůta k jeho předložení	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník neplní své povinnosti stanovené reorganizačním plánem nebo se ukáže, že je nebude možné plnit	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník neplatí úroky neo jiné své peněžité závazky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník přestal podnikat	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dlužník po schválení reorganizačního plánu neuhradil pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň	0	0	0	0	0	0	0	0	0
jiný důvod pro přeměnu	2	1	0	2	0	0	3	0	8
Ukončené reorganizace	2	1	1	0	0	0	5	6	15
soud vzal na vědomí splnění reorganizačního plánu	2	1	1	0	0	0	5	6	15

CSLAV dne 15.09.2020

Obrázek: Statistický list (první část) pro insolvenční řízení za rok 2019 dostupný
z adresy: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>

Příloha C

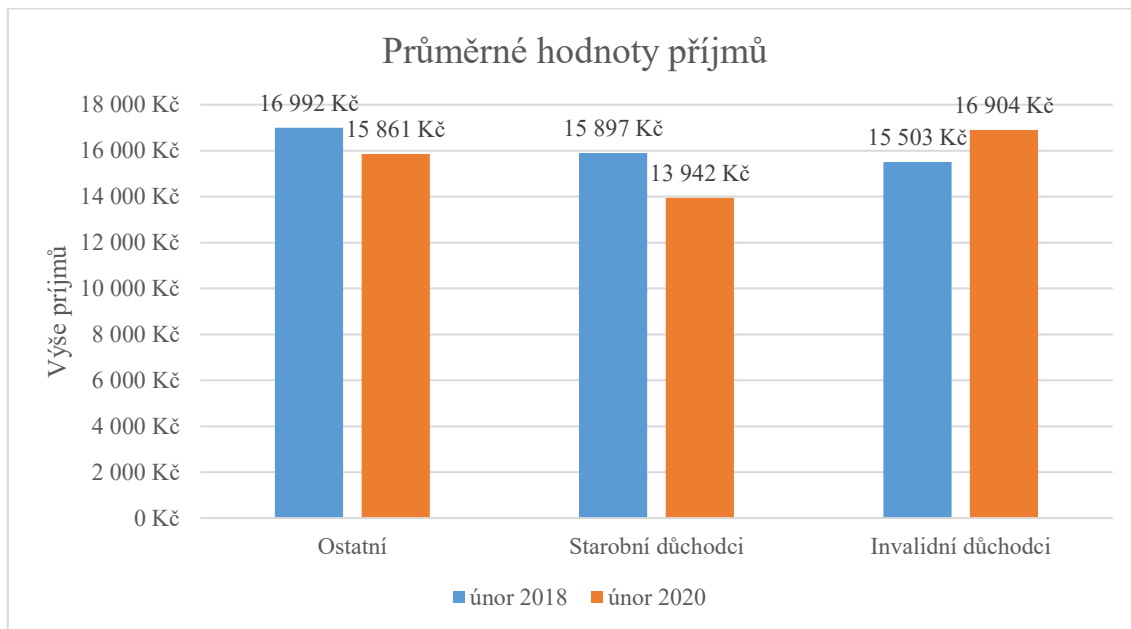
Graf: Průměrné hodnoty očekávané míry uspokojení nezajištěných věřitelů u zkoumaných osob (vyjma osob s nárokem na starobní důchod, osob invalidních ve druhém nebo třetím stupni)

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha D

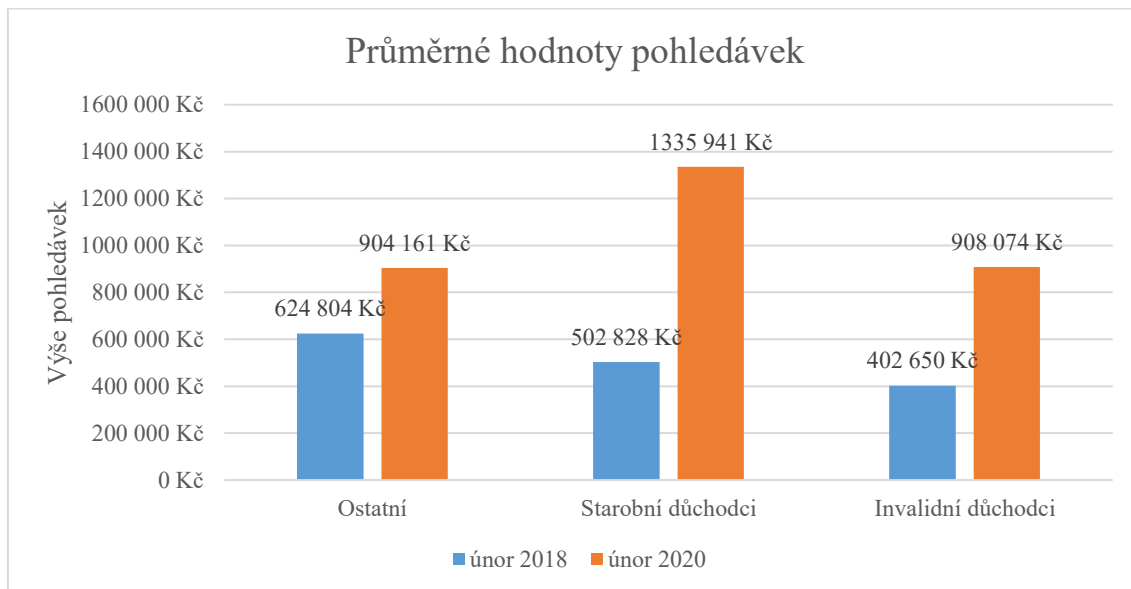
Graf: Průměrné hodnoty příjmů u všech kategorií zkoumaných osob za obě zkoumaná období

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha E

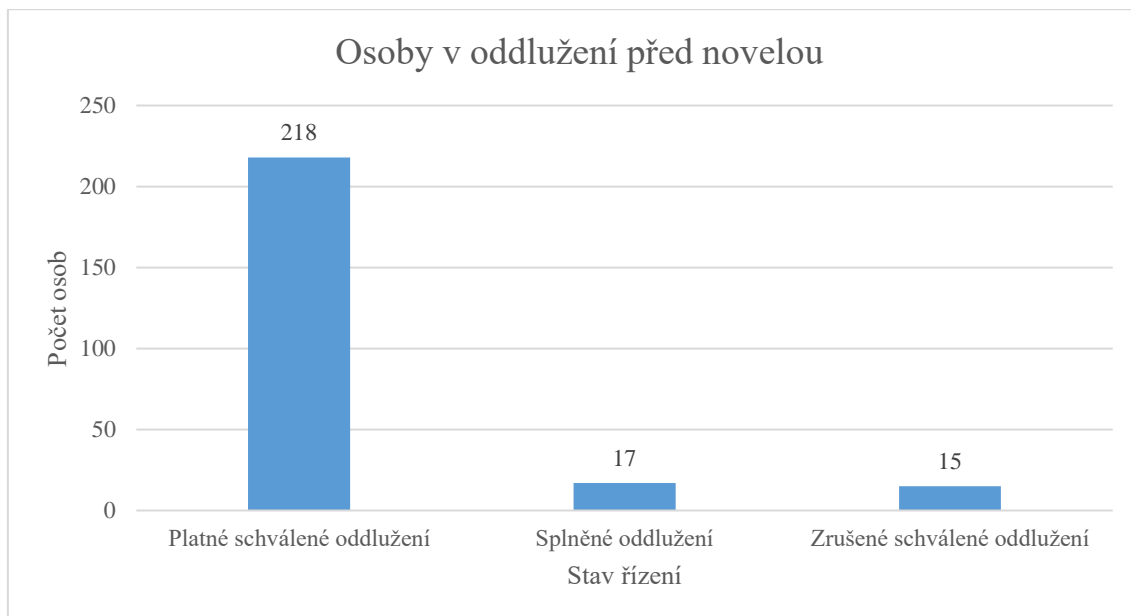
Graf: Průměrné hodnoty insolvenčním správcem nepopřených pohledávek přihlášených do řízení a uplatněných vůči všem kategoriím osob ve výzkumu za obě zkoumaná období

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha F

Graf: Stav řízení u všech osob ve výzkumu za zkoumané období únor 2018

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha G

Tabulka: Zrušené schválené oddlužení v řízeních zahájených ve zkoumaném období únor 2018 před a po datumu účinnosti novely č. 191/2020 Sb.

Datum vyhotovení usnesení o zrušení schváleného oddlužení a zastavení řízení (před účinností novely č. 191/2020 Sb.)	Důvod zrušení dle příslušného ustanovení InsZ., případně dle jiného důvodu
18.02.2019	Dlužník zemřel
26.06.2019	§ 418 odst. 1 písm. a) až c)
12.07.2019	§ 418 odst. 1 písm. b)
25.10.2019	§ 418 odst. 1 písm. b)
07.11.2019	§ 418 odst. 1 písm. a)
15.11.2019	§ 418 odst. 1 písm. b), dále porušena podmínka § 412 odst. 1 písm. a) a h) InsZ
16.01.2020	§ 418 odst. 1 písm. a)
Účinnost novely č. 191/2020 Sb.	
10.06.2020	§ 418 odst. 1 písm. a)
27.07.2020	§ 418 odst. 1 písm. b) a c)
31.08.2020	§ 418 odst. 1 písm. a) až c)
20.10.2020	§ 418 odst. 1 písm. a) a b)
11.02.2021	§ 418 odst. 1 písm. a) až c)
19.02.2021	§ 418 odst. 1 písm. a) až c)
26.02.2021	§ 418 odst. 1 písm. a) až c)
26.02.2021	§ 418 odst. 1 písm. a)

Zdroj: vlastní zpracování

Vysvětlivky k tabulce:

Některé povinnosti dlužníka po schválení oddlužení:

„a) vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat,

h) vynaložit veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů“ (§ 412 odst. 1 písm. a) a h) InsZ).

Možnosti zrušení schváleného oddlužení:

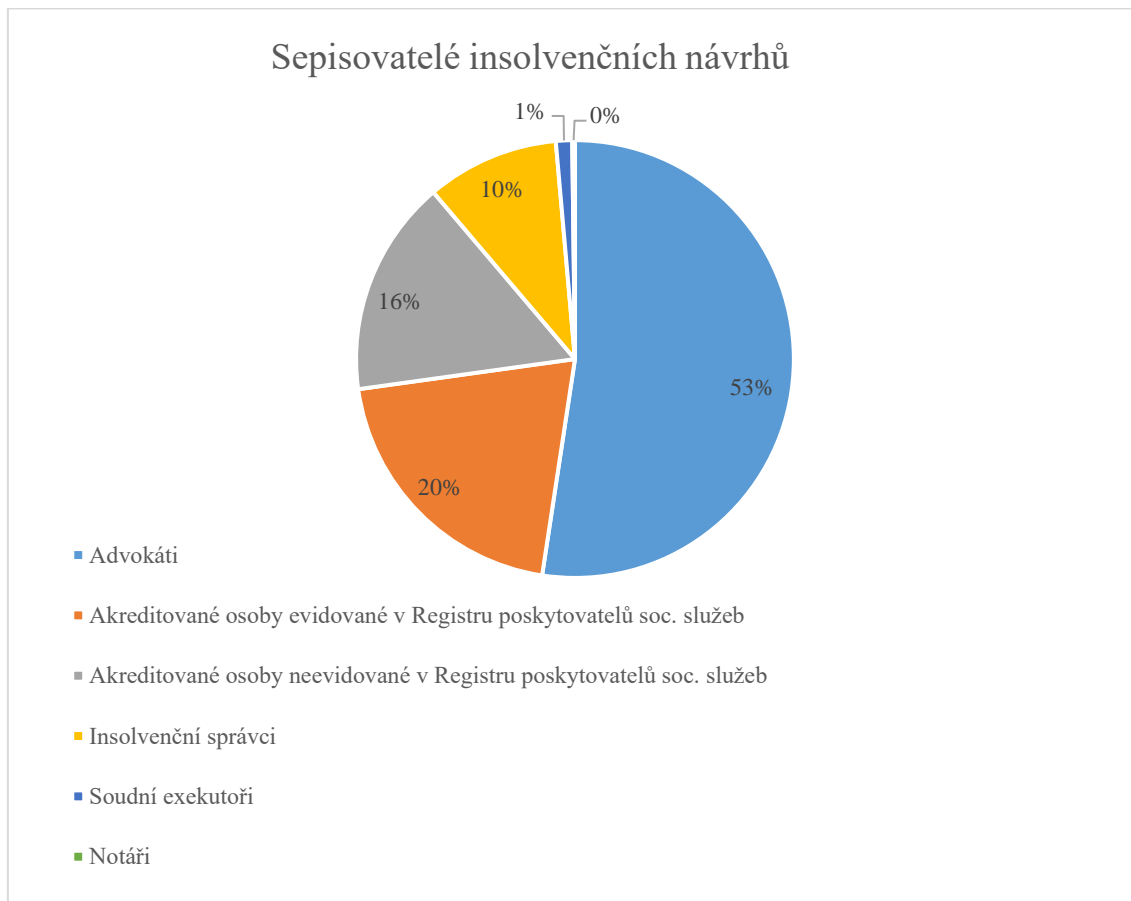
„a) dlužník neplní podstatné povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení;

b) v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníku po schválení oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti;

c) dlužník není v důsledku okolností, které zavinil, po dobu delší než tři měsíce schopen splácet v plné výši ani pohledávky podle § 395 odst. 1 písm. b), jestliže vznikly po rozhodnutí o úpadku“ (§ 418 odst. 1 písm. a), b), c) InsZ).

Příloha H

Graf: Procentuální zastoupení osob, které v sledovaných obdobích sepsaly a za dlužníky podaly návrh na povolení oddlužení s insolvenčním návrhem

Zdroj: vlastní zpracování

[O skupině ČSOB](#)[Příběhy](#)[Volná místa](#)

Jste zde: [Volná místa](#) > [Detail pozice](#)

Specialista/-ka pro Helpdesk elektronického bankovníctví-HK

O pozici

Do pohodového týmu Helpdesk Elektronického bankovníctví hledáme kolegy, kteří budou s klienty řešit požadavky týkající se elektronického bankovníctví. Pracujeme na ranní i odpolední směny, po zaškolení možnost práce i z home office. Od září se můžete těšit na novou regionální centrálu (na nábřeží Labe a Gočárova okruhu), která disponuje komfortním pracovním zázemím a řadou „relaxačních prvků“ včetně firemní školky. Navíc se můžete těšit na letní akci s překvapením.

Co bude Vaše práce

Budete edukovat klienty skrze produkty elektronického bankovníctví - především Internetbanking a Smartbanking.

V rámci přichozích hovorů pomáhat klientům v tíživé situaci najít to nejvhodnější a nejrychlejší řešení. Reagovat na e-maily a chaty.

U nás se neobejdete bez

...aneb kdo jste a co máte za sebou?

Rádi si povídáte s lidmi.

Počítače, mobily, tablety a podobné hračky Vám nejsou cizí.

Jste kreativní a chcete najít pro klienta to nejlepší řešení.

Máte za sebou úspěšně zvládnutou maturitní zkoušku a čistý trestní i insolvenční rejstřík.

Nabízené Benefity

Za Vaši práci Vás čeká kromě základní měsíční mzdy i motivující bonusový systém.

Pro své zaměstnance pořádáme společenské a sportovní akce (např. celobankovní sportovní hry).

Naše benefity jdou za obvyklý standard (5-ti týdnů dovolené, příspěvky na stravu, pojištění a penzi), navíc poskytujeme:

cafeťerii nastavenou na míru,

5 dnů zdravotního volna,

mimořádné výhodné zaměstnanecké investiční programy a finanční služby,

flexibilní přístup k práci odkudkoliv (dle toho, co vám vaše práce umožní).

K tomu, abyste byli úspěšní, dostanete velkou podporu kolegů a různá školení. Na druhou stranu od Vás čekáme velkou motivaci, chuť se učit, rozvíjet se, kreativitu a samostatnost.

#LI-LP1

Obrázek: Nabídka volného místa uvedená na https://csob.jobs.cz/detail/?id=G2-1561824652-aden_brand0&rps=233&fbclid=IwAR1ro2rBoSJM0lk1aw8oNSts4Qd84YwnsNvutib3tvYcFbMEy7yjSZxS9Ro